

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ

Α'.

"Όσοι κατά τήν ψυχράν πρωΐαν τῆς 3 Δεκεμβρίου 1889 συνήντων τήν κηδείαν, τήν παρακάμπτουσαν τὸ Πάνθειον καὶ διευθυνομένην εἰς τὴν πλησίον αὐτοῦ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, δέκοπτον τὸ βῆμα καὶ ἔμενον εἰς τὰ πεζοδρομια ἀποροῦντες. Ἀναγνωρίζοντες μεταξὺ τοῦ συνοδεύοντος τὴν ἐκφοράν πλήθους πρόσωπα πολλά ἐκ τῶν ἐξεχόντων εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, μὴ βλέποντες ὅμως οὔτε ἀκαδημαϊκὰς στολάς, οὔτε τοὺς ποικιλοχρόους καθηγητικούς μανδύας, καθὼς συνειθίζεται εἰς κηδείας συναδέλφων, ἠρώτων μετὰ περιεργείας τίς ἦτο ὁ οὕτω τιμώμενος νεκρός, ὁ μὴ συγκαταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἀκαδημαϊκῶν, ἢ τῶν καθηγητῶν, ἀλλὰ καὶ μήτε κἂν μεταξὺ τῶν παρασημοφόρων, ὡς ἐμαρτύρει ἡ ἔλλειψις στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος. Παρατηροῦντες τὴν γενικὴν κατῆφειαν τῶν παρισταμένων, ἠρώτων καὶ πάλιν ἐὰν ὁ ἀποθανὼν ἀφῆκε πολυμελῆ οἰκογένειαν. Οἱ δὲ γείτονες ἀπεκρίνοντο ὅτι ἦτο πεντηκοντούτης, ἄγαμος, καὶ ὅτι δὲν ἦλθον χάριν ἐπιζώντων συγγενῶν οἱ πολλοὶ ἐκεῖνοι, οἱ συνοδεύοντες μετὰ λύπης εἰλικρινοῦς φίλον ἀγαπητὸν εἰς τὴν ἀποδημίαν ὑπόθεν οὐδεὶς ἐπιστρέφει.

Ἦτο ἀληθῶς εἰλικρινῆς καὶ γενικὴ ἡ λύπη ἢ προξενηθεῖσα ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτος εἰδήσεως ὅτι ἀπέθανεν ὁ μαρκησῖος de Queux de Saint-Hilaire. Ναι μὲν, οἱ φίλοι του ἐγνώριζον τὸ φιλάσθενον τῆς κρᾶσεώς του, κατὰ δὲ τὰ τελευ-

ταῖα δύο ἢ τρία ἔτη ἔβλεπον μετ' ἀνησυχίας κυρτούμενον τὸ ὑψηλὸν του ἀνάστημα καὶ ἀλλοιούμενον τὸ ἐκφραστικὸν πρόσωπόν του· ἀλλ' ὅμως ἐφάνετο τόσον ζωηρός, τόσον δραστήριος, τόσον εὐθυμος, ὥστε δὲν ἐφάνταζοντο τὸν θάνατον ἐπικείμενον. Οὔτε αὐτὸς τὸν προσηθάνετο προσεγγίζοντα. "Ὅχι ὅτι τὸν ἐφοβεῖτο! ἀφ' ὅτου ἔθαψε τὴν μητέρα του εἶχον χαλαρωθῆ οἱ δεσμοὶ οἱ προσκολλῶντες αὐτὸν εἰς τὴν ζωὴν. Ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἶνε προφάσεις ὑποκρύπτουσαι τὴν ἔμφυτον τοῦ ἀνθρώπου φιλοζωίαν, ἀλλ' ὄχι ὅμως διὰ τοὺς συναισθηνομένους ὅτι ἡ ὑπαρξίς των ἦτο πολῦτιμος ἐνόσω μόνον ὑπῆρχον καρδιαὶ πάλλουσαι ἀποκλειστικῶς δι' αὐτούς. Εὐτυχῶς ἡ ζωὴ ἐξηκολούθει παρέχουσα εἰς ἐκεῖνον ἀφορμὰς εὐγενοῦς τέρψεως, διότι ἠγάπα πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἠγαπάτο ἐγκαρδίως ὑπὸ τῶν φίλων του.

"Όσοι τὸν προσήγγιζον ἐγοητεύοντο ὑπὸ τῆς χάριτός του.

"Ἀπαξ γνωρισθέντα

ἐπεθύμουν νὰ τὸν συχαῖζωσιν, ὅσον δὲ πλείοτερον τὸν ἐσχετίζοντο, τόσον μᾶλλον τὸν ἠγάπων. Ἦσθάνετό τις ἑαυτὸν βελτιούμενον διὰ τῆς ἐπαφῆς του. Τὴν χάριν τοῦ λόγου του, τὴν προσήνειαν τῶν τρόπων του, τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν γνώσεών του ἀνύψουν ἢ εὐθύτης τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ὕψος τοῦ φρονήματος καὶ ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας του. Ἡ δὲ ἀγαθότης του αὕτη δὲν περιωριζετο εἰς τὸ νὰ αἰσθάνηται ἢ νὰ ἐπιδεικνύη εὐσπλαγγίαν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς· τοῦτο εἶνε κοινὸν καὶ εὐκόλον. Χαίρων διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων, συνεμερίζετο τὴν χαρὰν των, καὶ οὐδενὸς ἐφείδετο κόπου ὅπως συντελέσῃ πρὸς ἀπόλαυσίν τῆς. Προθυμοποιούμενος νὰ γίνῃ

Σημ. Ἡ διατριβὴ αὕτη ἀνεγνώσθη γαλλιστὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 6 Μαρτίου τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων.

χρήσιμος καὶ πρόξενος καλοῦ, οὐδέποτε ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐπισφαλῆ ἀμοιβὴν τῆς εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῶν ευεργετουμένων. Δὲν ἐπερίμενε δὲ νὰ ζητηθῇ ἡ μεσολάβησις του ὅποτε ἐπρόκειτο περὶ τινος τὸν ὅποιον ἐθεώρει ἄξιον εἴτε θέσεως, εἴτε προβιβάσμου, εἴτε τιμητικῆς διακρίσεως, ἢ μάλιστα ὅτε ἐπρόκειτο περὶ νέων ἐχόντων χρεῖαν ὑποστηρίξεως κατὰ τὰ πρῶτα δύσκολα βήματα τῆς ζωῆς. Ὅ,τι δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἐζήτησε παρὰ τρίτων, καὶ εἰσηκούετο τόσον μᾶλλον, καθόσον οὐδέποτε ἐζήτησέ τι πρὸς ἴδιον ὄφελος. Πάντα δὲ ταῦτα ἄνευ στενῶν διακρίσεων, ἄνευ προλήψεων ἢ προκαταλήψεων. Καθολικὸς ἀκραιφνῆς, παρεδέχετο τὸ ἐνυπάρχον ἀγαθὸν εἰς τοὺς ἔχοντας θρησκευμα ἄλλο, — μοναρχικὸς ἐκ πεποιθήσεως καὶ παραδόσεως, ἐτίμα καὶ ἠγάπα πολλοὺς ἀντιθέτων πολιτικῶν φρονημάτων. Οὐδέποτε ἀποκρύπτων τὰς ἰδίαις ἀρχαίς, ἐσέβετο τὰς τῶν ἄλλων, λέγων δὲ πάντοτε εὐκρινῶς ὅτι ἐφρόνει, οὐδένα ἀντιφρονούντα δυσηρέσσει ἢ παρώργιζεν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, κατεῖχε τὰς φυσικὰς καὶ τὰς ἐπικτητοὺς ἀρετὰς ὅσαι, συνενούμεναι, ἀποτελοῦν τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ ἄνθρωπον.

B'.

Εὐγενῆς ἦτο πραγματικῶς, καὶ τὸ ἦθος καὶ τὴν καταγωγὴν. Ἀνῆκεν εἰς οἰκογένειαν ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς δυτικῆς Γαλλίας. Εἰς ἐκ τῶν προγόνων του, ὁ Γουλιέλμος Le Queux χρηματίας ἀξιωματικὸς Ρικάρδου τοῦ Λεοντοκαρδου, διωρίσθη κατόπιν, περὶ τὰ τέλη τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου, κυβερνήτης τῆς πόλεως Niort. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Γουλιέλμου τούτου, καθεῖξαν κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, τὰ ἀνώτατα δημοτικὰ ἀξιώματα εἰς τὴν πόλιν La Rochelle. Ἐπὶ Καρόλου τοῦ Ζ' (1422-1461) εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἀδάμ Le Queux, διεξήγαγε διαφόρους διπλωματικὰς διαπραγματεύσεις εἰς Σκωτίαν καὶ εἰς Ἰσπανίαν. Κατὰ τὴν ἐπομένην ἑκατονταετηρίδα, ὁ Ὀλιβιέρος Le Queux, ἐχρημάτισεν ἐπανειλημένως ἀρχηγὸς τῆς κοινότητος τῆς Rochelle. Ἐξ αὐτοῦ δὲ κατήγοντο οἱ ἄρχοντες de Saint-Hilaire, οἵτινες, κατὰ τοὺς θρησκευτικὰς ἐμφυλίους πολέμους τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος, διέπρεψαν ὡς ὀπαδοὶ τοῦ Ἑρρίκου de Rohan, τοῦ ὁποῦ ἦσαν ὑποτελεῖς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα Le Queux, μετετράπη εἰς de Queux, προσετέθη δὲ εἰς αὐτὸ ἡ ἐπωνυμία de Saint-Hilaire ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἰδιοκτησίας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Charente, περιελθούσης τότε εἰς κατοχὴν τῆς οἰκογενείας. Πολλοὶ ἐκ τοῦ οἴκου τούτου διεκρίθησαν ὡς ἀξιωματικοὶ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ τῆς Γαλλίας. Ὁ πάππος τοῦ ἡμετέρου

φίλου, πλοίαρχος καὶ οὗτος ἀποβιώσας ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὸ 1779, εἶχε τιμηθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως του διὰ τοῦ τίτλου τοῦ μαρκησίου.

Ὅσον καὶ ἂν ἐποτίσθη τις ἐκ τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος καὶ ἐκ τῶν ἰσοπεδωτικῶν ἰδεῶν τῶν δημοκρατικῶν κοινωνιῶν μας, ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔχει τὸ εὐάρεστον ἢ τοιαύτη συνέχεια μακρῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων. Οὔτε διὰ τῶν τρόπων του οὔτε διὰ λόγων ὑπέδειξε ποτὲ ὁ μαρκήσιος τὴν ἐλαχίστην ἑπαρσιν διὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν καταγωγὴν του, ἀλλὰ βεβαίως συνηθάνετο ἐνδόμυχόν τινα εὐχαρίστησιν καθὸ ἀντιπροσωπεύων οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας τὸ ἐπώνυμον ἐτίμησαν τὸσαῦτα διαδοχικῶς γενεαί. Ἴσως δὲ τὸ αἰσθημὰ τοῦτο ἀπέβη ζωηρότερον ὅτε, κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη, ἀνέκτησε τὴν προγονικὴν ἰδιοκτησίαν τῆς ὁποίας ἔφερε τὸ ὄνομα.

Διακρούσης τῆς καταιγίδος τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἡ οἰκογένειά του ἠναγκάσθη ν' ἀποξενωθῆ τῆς ἰδιοκτησίας ἐκείνης. Ὁ πατὴρ τοῦ Μαρκησίου, Φίλιππος Ἀλέξανδρος, γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1766, εἶχε καταταχθῆ εἰς τὸν στρατὸν ἅμα ἐξεληθὼν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων. Προβιβάσθεις εἰς λοχαγόν, ὑπηρέτησεν ὡς ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Kerpenveger κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1792-1793, ὅτε καὶ ἐπληρώθη. Καθαιρέθεις ὡς εὐγενῆς, καὶ κατὰ συνέπειαν ὑποπτος, διετάχθη νὰ ἰδιωτεύῃ εἰς τὴν πόλιν Amiens. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ροβεσπιέρου μετέβη εἰς Δουγκέρκη, ὅπου ἐνυμφεῖθη καὶ καθεῖξεν ἐντὸς ὀλίγου θέσιν ἐπιφανῆ, ἀναγορευθεὶς δὴμαρχος κατὰ τὸ ἑβδομὸν ἔτος τῆς δημοκρατίας (1799). Τὸ ἐπόμενον ἔτος διωρίσθη ἑπαρχὸς τῆς περιφερείας Hazebrouck, ἀπὸ δὲ τοῦ 1811 μέχρι τοῦ 1822 ἐχρημάτισεν ἄνευ διακοπῆς, καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπὸ τε τὸν Ναπολέοντα καὶ τοὺς Βουρβόνους. Κατὰ τὸ 1823 ἐπαύθη ἐκ τῆς θέσεως ἐπαρχου, ὡς ἀντιπολιτευθεὶς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐπελθούσης δὲ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1830, διωρίσθη καὶ πάλιν ἑπαρχὸς τοῦ Hazebrouck μέχρι τοῦ 1843. Εἰς ἀμοιβὴν τῆς μακρᾶς ὑπηρεσίας του προήχθη εἰς ἀξιωματικὸν τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς περιφερείας τὴν ὁποίαν ἐπὶ τὸσαῦτα ἔτη ἀντεπροσώπευσε καὶ ἐκυβέρνησε, προσέφερον αὐθορμητῶς, διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς, σκεῦος ἀργυροῦν πολύτιμον, ὡς δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν.

Ἀποθανούσης τῆς πρώτης συζύγου του εἶχε νυμφεῖθ, κατὰ τὸ 1831, τὴν Στεφανίαν Coffyn-Maerten, θυγατέρα ἐνὸς τῶν εὐποληπτοτέρων κατοίκων τῆς Δουγκέρκης. Ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου γάμου ἐγεννήθη τὴν 2 Μαρτίου 1837 (μετὰ τρία τέκνα ἀποθανόντα εἰς νεαρὰν ἡλικίαν,) ὁ

Αὐγούστος Ἑρρίκος Ἐδουάρδος, μαρκήσιος de Queux de Saint-Hilaire

Τὰ πρῶτα τῆς παιδικῆς ἡλικίας του ἔτη διήλθεν εἰς τὴν βορειανατολικὴν ἐκείνην ἄκραν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία γεωγραφικῶς ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν Κάτω Χωρῶν. Ἡ αὐτὴ καὶ ἐνταῦθα πεδιάς, ὁμοιοτρόπως προφυλαττομένη κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν κυμάτων, ἐπίσης διατεταμένη ὑπὸ διωρῶν, καὶ δι' ἐπιμόνου ἐργασίας μεταβληθεῖσα εἰς ἀγρούς εὐφόρους καὶ εἰς πλουσίας νομάς. Αἱ πρῶται ἐκεῖ ἐντυπώσεις οὐδέποτε ἐξηλείφθησαν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ μαρκησίου. Ἐθαύμαζε τοὺς ὄρεινους τόπους ἀλλὰ προπάντων ἐτέρπετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀχανῶν ἐκείνων πεδιάδων, τῶν ὁποίων τὸν ὀρίζοντα μόλις διαγράφουν πῶ καὶ πῶ ταπεινά τινα ὑψώματα, καὶ ὅπου διέρχεται ἀνεμπόδιστος ὁ ἀνεμος, ὑγρὸς ἔτι ἐκ τοῦ γείτονος ὠκεανοῦ. Ἠγάπα τὴν μικρὰν γενέτειράν του πόλιν τοῦ Hazebrouck καὶ τὰς ἡσύχους ἡδούς τῆς, διατρεχομένης ἄνευ βίας ἢ βοῆς ὑπὸ τῶν ἐξ ἴσου ἡσυχῶν κατοίκων, ἠρέσκετο ἀνευρισκόμενος μεταξὺ τῶν βορείων ἐκεῖ συμπαιτριῶν του, οἵτινες γινόμενοι Γάλλοι διέμειναν ὅμως, κατὰ πολλὰ, ἀληθεῖς πάντοτε Φλαμανδοί. Καθὼς λέγει ὁ Ἀγγλος ποιητής,⁽¹⁾ «τὸ παιδίον εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ἀνδρός». Ἄλλ' ἔάν αἱ πρῶται ἐπιδράσεις συνετέλεσαν εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ σπουδαίου καὶ πρακτικοῦ μέρους τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μαρκησίου, ἐνυπῆρχεν οὐχ ἥττον εἰς αὐτὸν καὶ ἡ ζωηρότης τῶν μεσημβρινωτέρων χωρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πατρόθεν κατήγετο. Ἐκ τοῦ κράματος τῶν δύο τούτων διαφόρων πηγῶν συναποτελέσθη ὁ ἀληθῆς ἐκεῖνος Παρισίνος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του κατὰ τὸ 1847, ἡ χήρα του ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Παρισίους χάριν τῆς ἀνατροφῆς τοῦ μόνου ἐπιζώντος τέκνου τῆς, δεκαετοῦς τότε. Ἐπιθυμοῦσα νὰ κατοική ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον τῆς σχολῆς Sainte-Barbe ὅπου ἐμαθήτευεν ὁ υἱός τῆς, ἐξέλεξε τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Soufflot οἰκίαν, ὅπου ἐκτοτε διεβίωσεν. Ὁ μαρκήσιος ἔλεγεν ἀστεϊεῦόμενος ὅτι ὑπολογιζομένης τῆς ἀνά πᾶσαν ἀναπάνης τῆς μετοικεσίας, κατόκει δωρεὰν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐλησμένοι ὅμως ὑπόσθη δαπανη ἄλλου εἶδους συνεπέφερον ἢ τοιαύτη μονιμότης, καθὸ διευκολύνουσα τὴν κλίσιν του πρὸς σχηματισμὸν συλλογῶν. Δύσκολος ἡ ἀπαρίθμησις παντὸς ὅ,τι συνεισέφερεν ἐντὸς τῶν δωματίων ἐκείνων κατὰ τὴν διάρκειαν τεσσαράκοντα περιπίου ἐτῶν. Βιβλία ἐξεχειλίζον πανταχοῦ, καὶ ἀφοῦ ἔτι δι' ἄλλεπαλλήλων ἀποστολῶν κατήρτισεν εἰς τὴν ἐπαυλίν του πλουσίαν βιβλιοθήκην τὴν ὁποίαν διὰ τῆς διαθήκης του ἐκληροδότησεν

εἰς τὴν παρακειμένην πόλιν τοῦ Rochefort. Δι' εἰκόνας καὶ ἔργα τέχνης δὲν ὑπῆρχε πλέον θέσις εἰς τοὺς τοίχους καὶ ἐπὶ τῶν σκευῶν. Εἰς ὅλας δὲ τὰς γωνίας, εἰς τὰ συρτάρια, ὑπὸ τὰ ἐπιπλα, χαρτοφυλάκια πλήρη χαλκογραφῶν, αὐτογράφων, χειρογράφων . . . Παρεκτός πλουσίας μουσικῆς βιβλιοθήκης καὶ πολυτίμου συλλογῆς μουσικῶν ὀργάνων, (μεταξὺ τῶν ὁποίων βιολιὸν Stradivarius καὶ τὸς α μεγάλῃς ἀξίας), εἶχε πρὸς τοῦτους συλλέξει σπανίαν σειρὰν αὐτογράφων τῶν διασημοτέρων μουσουργῶν, περιλαμβανούσων ἐπιστολάς καὶ μουσικὰς συνθέσεις. Ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς ἀποβιώσεώς του ἐδώρησεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν τῆς Γαλλίας βιβλιοθήκης ἄλλην πολυτίμον συλλογὴν τοῦ χειρογράφων λατινικῶν καὶ γαλλικῶν. Ἐξ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἠγόραζεν εἰς δημοπρασίας καὶ παλαιοπωλεία ὅσας εὕρισκεν ἐπιστολάς τοῦ Κοραῆ ἢ ἄλλων γνωστῶν Ἑλλήνων, καθὼς καὶ ἐγγράφα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821⁽¹⁾. Ἐνθυμήματα τῶν περιηγήσεών του καὶ δῶρα φίλων προσετίθεντο εἰς ταῦτα πάντα, ἢ δ' ἐπισώρευσις τσοσούτων ἀντικειμένων προσφιλῶν συνετέλει εἰς τὸ νὰ προσκολλῶνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν κατοικίαν των ἐκεῖνος καὶ ἡ μήτηρ του. Αὕτη ἀπεβίωσεν ἐκεῖ, κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1883, ἡ δὲ οἰκία ἐκτοτε ἔγεινε προσφιλεστέρη ἔτι εἰς τὸν υἱόν τῆς. Κατέλαβε τὸν κοιτῶνά τῆς, ἐκοιμάτο ἐπὶ τῆς κλίνης ὅπου ἐξεψύχησεν Ἐπὶ τῆς κλίνης ἐκείνης ἐπεθύμει καὶ αὐτὸς ν' ἀποθάνῃ, ἢ δ' εὐσεβῆς εὐχὴ του ἐπληρώθη.

Ἐτρεφεν ἄκραν πρὸς τὴν μητέρα του ἀφοσίωσιν τὴν ἐλάτρευε ζῶσαν, οὐδέποτε δ' ἔπαυσε πενήτων αὐτὴν ἀποθανούσαν. Ἦτο γυνὴ εὐγενῆς, εὐπαιδευτος, σταθερωτάτη τὸν χαρακτῆρα. Χηρευσασα ἀφιέρωσε τὸν βίον εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἐκ μερίμνης προνοητικῆς ἀπέκρυψε, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν του, ὅτι εἶχε χρηματικὴν περιουσίαν, τὸν ἔπεισε δὲ ὅτι θὰ κερδίξῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ τῆς ἐργασίας του, ὡς διδάσκαλος ἢ ὡς νομικός, ὁ νέος ἐπροτίμησε τὸ δεύτερον τῶν σταδίων τούτων καὶ, ἐξεληθὼν τῆς σχολῆς Sainte Barbe ἐνεγράφη φοιτητὴς τῆς Νομικῆς. Συμπληρώσας τὰς σπουδὰς του καὶ λαβὼν τὸ διπλωμὰ του (κατὰ τὸ 1859), ἔμαθε τότε πρῶτον παρὰ τῆς μητρὸς του ὅτι ἡ πατρικὴ του κληρονομία, καίτοι μετρία, ἐξησφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Μετὰ δικαίας εὐγνωμοσύνης ἀνεπόλει ὁ μαρκήσιος τὸ σπάνιον τοῦτο δεῖγμα περφοτισμένης μητρικῆς στοργῆς.

Λαβὼν τὴν ἀδειαν τοῦ δικηγορεῖν ἤρχισε τὴν ἐπιβαλλομένην προκαταρκτικὴν ἐξάσκησιν τοῦ

⁽¹⁾ Wordsworth «The child is father to the man.

ἐπαγγέλματος εἰς τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ παρητήθη ὑριστικῶς τοῦ σταδίου τούτου συναινούσης τῆς μητρὸς του. Αὕτη εἶχε κατορθώσει ὅ,τι ἐπεθύμει ὁ υἱὸς τῆς ἐκπαιδευθεῖς τακτικῶς ἀπέκτησε τὴν ἐξὶν τῆς ἐργασίας καὶ τὴν κλίσιν τῆς μελέτης, ὥστε δὲν ἦτο ἐκτεθειμένος εἰς τοὺς κινδύνους τῆς ἀεργίας καὶ τῶν φλύων τῆς νεότητος πειρασμῶν. Ἄλλως δέ, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ἡ μήτηρ του τὴν ἀγάπην ἐξευγενιστικῶν διασκέδασων. Τὸν ὠδήγησεν εἰς ξένας χώρας, διδάσκουσα διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος ὁπόσιν τέρψιν καὶ ὠφέλειαν παρέχουν αἱ περιηγήσεις εἰς τοὺς γνωρίζοντας πῶς νὰ περιηγῶνται. Κατὰ τὸ 1851 μετέβησαν ἄμφω εἰς Λονδίνον, πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς πρώτης παγκοσμίου ἐκθέσεως, κατόπιν ἐπεσκέφθησαν διαδοχικῶς τὴν Γερμανίαν, τὰς Σκανδιναυικὰς χώρας, τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Ὁλλανδίαν, μετ' αὐτὰς δὲ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν. Ἐκάστη τῶν τοιούτων περιηγήσεων παρέιχεν ἀφορμὴν ὅπως ἐξασκηθῶσιν εἰς τὰς ξένας γλώσσας, ὅπως μελετήσωσιν ἐπὶ τόπου τὰ μνημεῖα τῆς οἰκείας τέχνης, ὅπως συνάψωσι μετὰ τῶν ἐγγυρίων σχέσεις, αἱ ὁποῖαι πολλακίς δὲν ἦσαν ἐφήμεροι. Ἐφαινότο ἐνθουσιάζοντες τὸν πλάνητα Ἰθακήσιον, ὁ ὁποῖος δὲν περιωρίζετο βλέπων τὰ ἄστυ ἀλλ' ἤθελε καὶ νὰ γνωρίζῃ τὸν τόπον τῶν κατοικιών.

Αἱ κοιναὶ αὐταὶ διανοητικαὶ ἀπολαύσεις ἐπύξονον τὴν μεταξὺ τῆς νέας ἔτι χήρας καὶ τοῦ μόνου τέκνου τῆς τρυφερᾶν ἀγάπην. Συνέβη μεταξύ αὐτῶν ὅ,τι συνήθως ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις συμβαίνει. Καθόσον ἀνδρίζεται ὁ υἱός, συναισθάνεται ἀξάνουσαν τὴν εὐθύνην του ἀπέναντι τῆς σεβαστῆς μητρὸς, τῆς ὁποίας γίνεται ὁ προστάτης. Καθόσον δὲ γηράσκει ἡ μήτηρ, προσκολλᾶται πλειότερον εἰς τὸ μόνον στήριγμα τῆς. Ἰερά τις φιλία ἐπικολλᾶται οὕτω εἰς τὸ φυσικὸν μεταξύ μητρὸς καὶ υἱοῦ φίλτρον, διὰ τῆς μακρᾶς ἔξεως αἱ δύο ὑπάρξεις συνταυτιζόμεναι ἐπαρκούν ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην, ἡ δὲ παρείσθους τρίτου ἀναμέσον αὐτῶν παρουσιάζεται ὡς κίνδυνος τὸν ὁποῖον ἀμφότεροι φοβούνται καίτοι μὴ ὁμολογοῦντες τοῦτο. Ἰδοὺ διατὶ δὲν ἐνθυμεῖται ὁ μαρκήσιος. Πρὸς τί νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἀποκτησὶν οικογενείας, ἡ εὐτυχίας οἰκιακῆς, ἐνῶ καὶ ὁ οἰκογενειακὸς κύκλος καὶ ἡ εὐτυχία ὑπῆρχον πλήρεις καὶ ἐντελεῖς μεταξύ τῆς μητρὸς του καὶ αὐτοῦ; Ἡ μαρκησία ὀξυδερκεστέρως, ἐπροσπάθησε κατ' ἀρχὰς νὰ τὸν μεταπεισῇ, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἔπαυσε παρακινεῖσθαι τὸν υἱὸν τῆς νὰ νυμφευθῇ. Ἦσως ἐνδομύχως ἐπεδοκίμαζε τὴν ἐπιμονὴν του. Ἐζῆσεν ὅσον περισσότερο ἠδυνήθη, ὅπως μὴ τὸν ἀφήσῃ μόνον. Ὅτε ἀπέθνηκε, ὁ υἱὸς τῆς εἶχε φθάσει εἰς ἡλικίαν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι νομίζουν συνήθως ὅτι παρήλθεν ἡ ὥρα τοῦ γάμου.

Γ.

Εἰς τὴν μητέρα του ἐπίσης ἐχρεώσκει ὁ μαρκησίος καὶ τὴν πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσιν, ἣτις ἀναπτυχθεῖσα καὶ καλλιεργηθεῖσα παιδιόθεν, ὑπῆρξε πηγὴ εὐγενῶν τέρψεων καθ' ὅλην τῆς ζωῆς του τὴν διάρκειαν. Μαθητὴς διδασκαλῶν διασήμων, εἶχεν ἀποκτήσει εἰς τὰ ἐγχορδα ὄργανα ἐπιδειξιότητα ἀνωτέραν τῆς συνήθως ἀποκτωμένης ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν. Χάριν αὐτοῦ ἡ μαρκησία ἐδίδε τακτικῶς μουσικὰς συναναστροφάς, εἰς τὰς ὁποίας πολλοὶ ἔξοχοι τεχνίται ἐφιλοτιμοῦντο νὰ παρευρίσκωνται. Ὁ θάνατός της διέκοψε τὰς τοιαύτας συναυλίας, ἀλλ' ἐπανεληφθησάν μετὰ τινα χρόνον, μέχρι δὲ τῆς τελευταίας ἀναχωρήσεώς του ἐκ Παρισίων ὁ μαρκησίος, καίτοι πάσχων, ἐξηκολούθει ἐκτελεῖν τὸ μέρος του εἰς συνθέσεις ἐκλεκτάς τοῦ Beethoven, τοῦ Haydn ἢ τοῦ Mozart. Συχνάκις μετὰ τὴν βραχεῖαν σιγὴν, τὴν ἐπακολουθοῦσαν τοὺς τελευταίους φθόγγους, ἠγειρετο, καὶ μετ' ὅλης τῆς ζήσεως τῆς φιλομουσίου ψυχῆς του ἀνέλυεν αἰτιολογικῶς τὸν θαυμασμὸν του, ἢ διηγείτο ἀνέκδοτόν τι περὶ τοῦ ἐκτελεσθέντος ἔργου ἢ περὶ τοῦ βίου τοῦ συνθέσαντος αὐτό.

Φίλος πολλῶν μουσουργῶν ἐκ τῶν μᾶλλον φημιζομένων ἢ καὶ ἐκ τῶν ἀνερχομένων πρὸς τὴν φήμην, ἐθαύμαζε πρὸ πάντων τὴν κλασικὴν μουσικὴν, ἀλλ' ἐξετίμα καὶ ἐξεθείαζε προθύμως πᾶν ὅ,τι ἄξιον ἐπαίνου ὀφείλομεν εἰς τὴν νέαν σχολὴν. Ἐπροτίμα ὅμως πάντοτε τοὺς παλαιούς, εὐρίσκων αἰετοτε νέα τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν ἐπιστολήν του πρὸς τὸν A. Blanc (sur la musique de chambre) διακηρύττει «ὅτι δὲν συγκαταλέγεται μετὰ τῶν ἐνθουσιωδῶν θιασωτῶν τῆς σφόδρᾶ νεωτερίζουσας σχολῆς, τῆς μουσικῆς ἐκείνης τὴν ὁποίαν οἱ πολλοὶ θαυμάζουν τόσον πλειότερον καθόσον ὀλιγώτερον τὴν ἐννοοῦν. Οἱ ἀληθεῖς ἔρασταὶ τῆς μουσικῆς, ἐπιλέγει, δὲν ἐξαπατῶνται εὐκόλως καὶ ἐπανερχονται κατὰ προτίμησιν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες εἶχον τὴν διάνοιαν καθαράν καὶ εὐθεῖαν τὴν καρδίαν. Οἱ τοιοῦτοι ἐγνωρίζον πάντοτε τί ἤθελον νὰ ἐκφράσωσι καὶ νὰ ἐξέφρασαν καλῶς».

Ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσιν του ὑπῆρξεν ἀφορμὴ ὅπως γνωρίσῃ νεώτατος ἔτι τὸν Ροσίνην. Ὁ ἐνδοξος μουσουργὸς εἰλικύσθη εὐκόλως ὑπὸ τοῦ νέου ἐρασιτέχνου, ἡ δὲ γνωριμία μετετρέπη ταχέως εἰς εἰλικρινῆ ἐκατέρωθεν φιλίαν. Ὁ μαρκησίος ἀνεκάλει εὐχαρίστως τὰς ἀναμνήσεις τῶν σχέσεών του πρὸς τὸν μέγαν ἐκεῖνον καὶ εὐφύστατον ἄνδρα, ἠρέσκετο δὲ ἠμιλῶν περὶ αὐτοῦ καὶ ἀναφέρων ἀνέκδοτά του.

Ἡρέσκετο ἐπίσης ἠμιλῶν μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης καὶ περὶ ἄλλου ἐνδόξου ἀνδρὸς ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐποχὴν τὸν ἐτίμησε διὰ τῆς φιλίας του. Αἱ σχέσεις τὰς ὁποίας ὁ Λα-

μαρκήσιος εἶχε συνάψῃ μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ μαρκησίου, κατὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνά του εἰς τὴν περιφέρειαν, τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος οὗτος ἦτο τότε ἐπικρατὴς, διηκούλουν τὴν γνωριμίαν τοῦ νέου εὐπατρίδου μετὰ τοῦ περηνισμένου ποιητοῦ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως τῆς ζωῆς του ἐτηπέδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ μαρκησίος ἀφοσίωσιν οὐκ ἐπιλείπει, τὰς συμβουλὰς, τὰς ἐκμυστηρεῖσεις ὅσας παρὰ τοῦ στόματός του ἤκουσε. Δὲν ἐξεθείαζεν ἰδιαιτέρως πᾶν ὅ,τι ἐγγράψεν ὁ Λαμαρκήσιος, ἀλλ' ἐθαύμαζε τὸν ποιητὴν τῶν Ἀρμονιῶν, τῶν Ποιητικῶν Μελετῶν καὶ τοῦ Jocelyn. Ὅτε ἐπῆλθε πρό τιμωριῶν ἢ ἐπισκιάσει τῆς ποιητικῆς του δόξης, ὁ πιστός του φίλος ἐλυπήθη καίριως, ἀλλ' ὅμως παρηγορεῖτο προλέγων ὅτι τὴν παροδικὴν παραγνώρισιν τῆς ἀξίας του θὰ διαδεχθῇ καὶ πάλιν ὁ θαυμασμὸς, παρηκολούθει δὲ μετὰ χάρας τὰς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐναργεῖς ἀποδείξεις τῆς ἐκπληθύνσεως τῆς προφητείας του.

Ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι, παρεκτός τῶν δύο τούτων μεγάλων ἀνδρῶν, ὁ μαρκησίος καθ' ὅλον τὸν βίον του, συνεδέθη συχνάκις διὰ στενῆς φι-

λίας μετὰ γερόντων. Περιοριζόμενοι εἰς γνωστὰ μόνον ὀνόματα, ἀναφέρομεν τὸν ζωγράφον Couder, τὸν ὁποῖον ἀπὸ καρδίας ἠγάπα, τὸν διάσημον γλύπτην Bonnassieux, ὅστις ἐβρήκισεν τὸν θνατὸν του μετὰ στοργῆς πατρικῆς, τὸν Egger τοῦ ὁποῖου περιέβαλε μετ' ἀφοσίωσιν τὰ γηρατεῖα, σκιασθέντα ἐκ σκληρᾶς δοκιμασίας, τῆς τυφλώσεως. Τοὺς πρὸ αὐτοῦ καταβάντας εἰς τὸν τάφον ἐτίμα νεκρούς, ὅσον τοὺς εἶχεν ἀγάπησει ζώντας. Αἱ βιογραφίαι τὰς ὁποίας συνέγραψε τοῦ Egger αὐτοῦ, τοῦ Brunet de Presles, τοῦ Wyndham, τοῦ d'Eichthal καὶ ἄλλων ἔτι, μαρτυροῦν ὅποσον εἶχε περὶ πολλοῦ τὴν μνήμην τῶν γηρατιῶν φίλων του. Τὸ τελευταῖον του ἔργον, δεῖγμα παρόμοιον στοργῆς πρὸς ἀποθανόντα φίλον, ἦτο ἡ διατριβὴ περὶ τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου τοῦ Ἐμμανουὴλ Μίλλερ, ἡ προταχθεῖσα τῶν ἀναμνήσεων καὶ ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ὁ λόγιος ἐκεῖνος Ἑλληνιστῆς ἐγραψε κατὰ τὴν διαμονὴν του εἰς Θάσον καὶ εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος. Τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου τούτου τὴν ἐπιστάσιαν εἶχεν ἀναλαβεῖ ὁ μαρκησίος μετὰ τῆς συνήθους του προθυμίας.

Ἐπὶ τὸ τέλος

Δ. ΒΙΒΛΙΑΣ.

ἜΣ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Τοῦ φίλου Ἀλεξ. Σπ...

Περὶ τὴν δειλὴν τῆς πρωτομαγιάς, τὴν ὥραν καθ' ἣν οἱ ἄλλοι κατήρχοντο, ἐπιστρέφοντες ἐκ τῶν κήπων, ἐγὼ ἀνηρχόμενος μόνος τὴν λεωφόρον τῶν Ὑψωμάτων, τὸν ὠραιότερον ἐξοχικὸν περιπάτον τῆς Ζακύνθου.

Πρὸς τοὺς ἐπιστρέφοντας ἠμιλοῦς, φαιδρούς, γελῶντας, καταφόρτους ἐξ ἀνθέων καὶ στεφάνων καὶ κλαδῶν, ἀπετίλει ἀντίθεσιν ζωηράν ὁ νεαρός μου φίλος Ἀλέκος, ἐρχόμενος μόνος, βεβύβος, μετὰ μίαν κάλυκα βαθύως ἐρυθροῦ βόδου, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ἐν τῇ κομβιοδόχῃ, αἰδμηρόνως ἐπιφανομένη μετὰ τριῶν πρᾶσινων φυλλαρίων.

Τὸν ἐσταματήσα καὶ τῷ εἶπα:

«Ἐνὰ μονάχα, ἀλλ' ἀξίζει τὸν κόπο. Σπᾶνία εἶδα τόσον ὠραῖο τριαντάφυλλο. Βλέπω ὅτι σύ ἔκοψες τὸν καλλίτερον Μᾶν ἀπ' ὅλους»

— Πραγματικῶς! — μοι ἀπήντησε μετὰ τὸ μᾶλλον εὐφρόσυνόν του μετὰ τὸ «Οὐτε καὶ ἐγὼ δὲν ἠλπίζω νὰ ἐορτάσω σήμερον μιὰ τέτοια πρωτομαγία. Σὲ βεβαιῶ ὅτι αὐτὸ τὸ τριαντάφυλλο κανεῖς δὲν τῶχει».

— Θὰ ἐφαινόμην λοιπὸν πολὺ ἀπαιτητικός, ἂν σοῦ τὸ ζήτησα;

— Πᾶρα πολὺ μαλιστα. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ σοῦ τὸ δώσω, ἀφ' οὐ τὸ ἔκοψα ἐς τὸ περιβόλι... τῆς καρδιάς;

— Ἔς τὸ περιβόλι τῆς καρδιάς! Δὲν ἐννοῶ κα-

λὰ καλὰ τί θέλεις νὰ πῆς, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς εἶσαι πολὺ εὐτυχῆς ἄνθρωπος.

— Τὸ νῆρες! αὐτὸ τὸ τριαντάφυλλο εἶχε, φίλε μου, τὴν ἱστορίαν του...

— Μικρὰν, ὠραίαν καὶ εὐδῶδη, ὅπως εἶν' αὐτό. Δὲν θὰ μοῦ τὴν πῆς ἄρα γε;

— Ἄ, ὄχι, ποτέ. Προτιμῶ νὰ σοῦ τὸ δώσω. — Ἄφ' οὐ εἶνε ἔτσι... λοιπὸν!»

Τὸν ἀπεχαιρέτησα καὶ ἐξηκολούθησα τὸν ἀνήφορόν μου, παρακαμπτών δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοὺς πυκνοὺς κατερχομένους ἠμιλοῦς. Εἶχα λησμονήσῃ μετ' ὀλίγον τὸν μετὰ τοῦ φίλου μου διαλογόν, ὅτε μ' ἔκαμε νὰ τὸν ἐνθυμηθῶ ἐκ νέου ἡ συνάντησις νεαρᾶς κόρης, ἐρχομένης ἐπίσης ἐκ τῆς ἐορτῆς τῶν ἀνθέων μετὰ τῆς μητρὸς της καὶ τῆς μεγαλειτέρας τῆς ἀδελφῆς. Ὀνομάζετο Ἄνθη, τὸ σεμνὸν κόσμημα οἰκογενείας πολὺ φιλικῆς μου. Ἦτο ἐκ τῶν παρθενικῶν ἐκείνων πλασμάτων τὰ ὁποῖα ἀμνηχανεῖ ὁ ποιητὴς πῶς νὰ περιγραψῇ, διότι ἐν ᾧ δὲν ἔχουσι τίποτε ἄξιον ἐπαίνων ὑπερβολικῶν καὶ λυρισμοῦ ὑπερνεφέλου, ἀποτελοῦσιν ἐν τούτοις σύνολον γλυκὺ καὶ συμπαθές. Ἐφόρει ἰσθητὰ ἀπλῆν, ἐλαφρὰν, ὀχρόλευκον, ὡς τὸ πέταλον τῆς μοσχιδίας, καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους της ἀνεπαύετο ἀρμονικῶς κάλυξ ἐρυθροῦ βόδου ἐν μέσῳ φυλλαρίων, τὴν ὁποίαν, εὐθύς καθὼς ἤρχετο, ἀνεγνώρισα ὡς διδυμὸν ἀδελφάκι

τῆς προπορευομένης ἐν τῇ κομμοδόχῃ τοῦ φίλου μου.

Τὰ κομψὰ ἀνθύλλια, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀνῆκον εἰς εἶδος σπάνιον καὶ περίθλεπτον, ἐφαινότο ἐμψυχωθέντα διὰ τῆς αὐτῆς καὶ τὰ δύο μυστηριώδους καὶ ἀγίας πνοῆς. Κάτι βεβαίως συνείβαινε, μοὶ ἔλεγεν ἡ προαισθησίς μου, καὶ ἡ ἀκακός μου περιέργεια μοὶ ἐπέτασσε νὰ τὸ ἀνεύρω. Διὰ τοῦτο δὲν δυσηρεστήθην διόλου, ὅταν αἱ τρεῖς γυναῖκες μ' ἐσταμάτησαν, πρόθυμοι εἰς τὴν ὀλιγόλεπτον συνομιλίαν τῶν φιλικῶν συναντήσεων.

Εὗρον ταχέως ἀφορμὴν νὰ στραφῶ πρὸς τὴν Ἀνθὴν καὶ νὰ ἐπαίνεσω τὸ ἄνθος τῆς:

Ἄῤῥωαῖο μπουμπουκάκι. Σὰν ψεύτικο, σὰν μεταξωτὸ μοιάζει. Ἐνα μόνον ὅμοιο εἶδα εἰς τὴ ζωή μου.

— Ὅμοιο;

— Καὶ ἀπαράλλακτο. Τὸ φοροῦσε ἔς τὸ στήθος τοῦ ὁ φίλος μας Ἀλέκος, πού τὸν συνήνητσα πρὸ ὀλίγου . . . πάει κάτω

— Ἄ ναι, τὸ φορεῖ, τὸ φορεῖ;

— Τὸ φορεῖ, λέει; καλλιτέρα ἀπὸ παράσημο. Τόσα πού τοῦ ἔκαμα νὰ μοῦ τὸ δώσῃ, ἀλλ' ἐστάθῃ ἀδύνατον. Τῶκοψε, μοῦλεγε, ἔς τὸ περιβόλι τῆς καρδιάς. Ἀλήθεια;

— Ἄ μπα, καλ' ἐγὼ τοῦ το ἔδωσα.»

Καὶ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, ἐν ᾧ ἤδη ἀπεχαιρετιζόμεθα, τὴν ἐπρόφερον ἡ κόρη μετὰ πολλῆς ἀφελείας. Ἄλλ' εἶχε γείνη ἐξ ἀρχῆς ἐλαφρῶς ἐρυθρὰ, ὡς εἴαν ἡ βαθύτης τοῦ ῥόδου ἐξεχύθη εἰς ὠχροτέραν ἀπόχρωσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς. Τὸ

ἐρύθημά τῆς ἐκεῖνο μοὶ εἶπεν ὅ,τι ἤθελα νὰ μάθω. Αὐτὴ ἦτο ἡ μικρά, ἡ ὠραία, ἡ εὐώδης ἱστορία, τοῦ τριανταφύλλου τοῦ Ἀλέκου, ἡ ὁποία ἐν τούτοις εἶνε τόσο γνωστὴ καὶ τόσο κοινὴ ἱστορία ὥστε ὅπως καὶ ἂν ἐπεχείρουν νὰ τὴν διηγηθῶ τώρα δὲν θὰ ἦτο πλέον οὔτε μικρά, οὔτε ὠραία, οὔτε εὐώδης.

Σιωπῶ λοιπόν, ὅπως ἐσιώπησα καὶ τότε, ἐξακολουθήσας τὸν πρωτομαγατιάτικόν μου περίπατον, μακρόν, μονήρη, πλήρη αἰσθημάτων καὶ ῥεμβασμῶν. Ἐπήρχετο βραδέως ἡ ἑσπέρα, συσκοτίζουσα τὰ περὶ ἐμὲ ἀντικείμενα· ἀπέναντι διεφαίνετο ὁ ὀρίζων διὰ τοῦ μαύρου φυλλώματος ἐρυθραγῆς. Ἄνὰ εἰς ἠνάπττοντο ἐν τῷ οὐρανῷ οἱ ἀστέρες. Οἱ ὅμιλοι ἠραιούντο.

Ἡ φύσις ἀνελάμβανε τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐσπερίαν σιγῆν τῆς. Ἡ χλιαρὰ ἀτμόσφαιρα ἐμοσχοβόλει· ἡ αὐρα ἔφερε μακρόθεν βόμβον ἀσμάτων ἀσθενῆ. Ἐνόμιζα ὅτι ἐπτερυγίζε περὶ ἐμὲ ἀόρατος ὁ Ἔρως τῶν δύο μου φίλων. . . Ἄλλὰ καμμίαν εὐφροσύνην δὲν ἠσθάνετο ἡ ἔρημός μου καὶ ἀνέραστος καρδιά, καμμίαν ἀγαλλίασιν ἀμιγῆ καὶ ἱκανοποιούσαν ὡς ἄλλοτε.

Τί μοῦ συνέβαινε; Αἱ σκέψεις μου ἐξεπέτων ταχέϊαι, μελαγχολικαί, ἐδέσποζε δὲ ὅλων μίᾳ ἐπίμονος, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποδιώξω — ἐκείνη ἡ σκέψις, τὴν ὁποίαν ὑπενόησα λανθάνουσαν ἐν τῷ μετὰ τοῦ φίλου μου διαλόγῳ:

«Ὅποιος νέος θέλει νὰ χαρῆ πρωτομαγιά, πρέπει νὰ τὴν γιορτάσῃ ἔς τὸ περιβόλι τῆς καρδιάς.

Μάιος, 1889

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἘΡΝΟΠΟΥΟΣ

Ἡ λυγερὴ

Συνέχεια· ἴδιε σ. 244

Ἄλλ' ὁ γέρον ἔμπορος ἐγνώριζε πλέον τὸ συμφέρον τοῦ ἀνέπτυσσεν ἤδη καταπληκτικὴν δεξιότητα περὶ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς. Τὴν πρώτην λοιπόν καταλληλοτέραν συναλλαγὴν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εὐθύς μόλις ἠννόησε τὸν σκοπὸν τῶν ἀντιπάλων τοῦ ἦτο νὰ θέσῃ εἰς μερίδιον τὸν Νικολόν, δεχόμενος ὡς κεφάλαια τοὺς γλίσχρους μισθοὺς καὶ τὴν μεγάλην ἱκανότητα τοῦ ὑπηρετοῦ τοῦ. Κ' ἐνῶ ὑπομειδιῶν ἤδη ἀνεκύκλου αὐτὰ εἰς τὸν νοῦν τοῦ ὁ γέρον, εὗρισκεν ὅτι μίᾳ ἀκόμῃ συναλλαγῇ τοιαύτη ἔμεινε εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἐμπορικός του οἶκος ἐξησφάλιζε διὰ παντός τὴν προκοπὴν του. Βέβαια· ἡ ἐμπορικὴ εὐφυΐα τοῦ Νικολοῦ καὶ ἡ τύχη τοῦ οἴκου του ἔμεινον πλέον ἀρρήκτως συνδεδεμένα ἂν εἶδεν εἰς αὐτὸν τὴν Ἀνθὴν του, τὴν μοναχοκόρην του.

Εἶνε ἀληθές ὅτι πρὶν ἢ γνωρίσῃ τὸν Νικολόν τὸ μόνον μέλημα τοῦ Στριμμένου συνεκεντρώτο εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἀνθῆς του, μικρὰς τότε καὶ χαριέστως κορασίδος. Ἄφ' ἧς ἡμέρας ὁ

Νικολός εἰσήλθεν εἰς τὸν ἐμπορικὸν βίον τοῦ Κύρ Παναγιώτη καὶ παρέσυρεν αὐτὸν εἰς τὴν ὀρηκτικὴν δίνην τῆς συναλλαγῆς καὶ τοῦ κέρδους, ἔγεινε τοῦτο δευτερεύον ζήτημα. Δὲν ἦτο ὅμως λόγος ὅτι δὲν ἐσκέπτετο παντοτε νὰ δώσῃ ἓνα καλὸν γαμβρὸν εἰς τὴν κόρην του. Καὶ εὗρισκεν ἤδη ὅτι συνεκέντρου ὅλα τὰ προσόντα καλοῦ γαμβροῦ ὁ Νικολός Πικόπουλος. Εἶχεν ἡπὶ τὸν τρόπον ὥστε νὰ μὴ δυσαρεστῆ ποτε τὴν γυναῖκά του καὶ ἀρκετὴν ἐπιχειρηματικὴν πνεύματος ὥστε ν' αὐξήσῃ καταπληκτικῶς τὴν περιουσίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβανε. Κ' ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν καὶ μόνον τὸν κύκλον περιστρέφοντο ὅλαι αἱ ἰδέαι τοῦ κύρ Παναγιώτη, ἔμεινε εὐθύς κατευχαριστημένος ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ ἐσκέφθη. Διότι δὲν ἦτο σήμερον πρώτη φορά κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσκέπτετο τοῦτο ὁ γέρον· πρὸ πολλοῦ ἐρρίζωσεν ἡ ἰδέα αὐτὴ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του καὶ ἤδη, κατ' αὐτὴν ἴσως τὴν στιγμὴν, ὅλα ἐτελείωναν! . . .

Ὁ κύρ Παναγιώτης ἔτριψεν εὐχαρίστως τὰς παλάμας, περιέπλεξε τὸ κομμολόγιόν του περὶ

τὸν καρπὸν τῆς δεξιᾶς χεῖρός κ' ἔλαβε δραγαμίδα ταμβάκου ἀπὸ μεταλλίνης ταμπακοθήκης. Αἰ ναι, διάτανε! ὅλα θὰ τελειώσουν αὐτὴν τὴν στιγμὴν! Πάλιν καλὰ τὸ ἐπλεξε καὶ αὐτὸ τὸ τερτίπι ὁ ἔμπορος. Καὶ ἐπταρνήσθη θορυβωδῶς, θριαμβευτικῶς δύναται κανεῖς νὰ εἶπῃ, ὡς ὁπότεν ἐπετύγγανεν καμμία ἐμπορικὴ του ἐπιχειρήσις. Διότι τῷ ὄντι ἦτο τεχνικὸν τερτίπι καὶ αὐτό. Δὲν ἠθέλησε ὁ γέρον νὰ εἶπῃ τίποτε εἰς τὸν Νικολόν περὶ τοῦ σχεδίου του· εἶχε πλήρη βεβαιότητα ὅτι ὁποῖαν δῆποτε ὦραν καὶ ἂν τοῦ τοῦ ἐπρότεινεν θὰ ἐπιπτε νὰ τοῦ φιλήσῃ τὰ πόδια ἀπὸ εὐγνωμοσύνην. Πρῶτον εἰς αὐτόν, τὸν Κύρ Παναγιώτην ὤφειλε τὴν θέσιν τοῦ ὄλην. Ἐπειτα ἀπὸ μικρός καὶ ἄσημος ὑπηρετῆς ἔφθανε μέρη τοῦ κυρίου του καὶ ἐλάμβανε γυναῖκα τὴν θυγατέρα του. Αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Στριμμένον ἀπὸ ἀφέντην θὰ τὸν καλῆ πατέρα εἰς τὸ ἐξῆς. Ἦσαν τάχα μικρὰ πράγματα αὐτὰ;

Τὸ ζήτημα ἦτο πῶς νὰ προταθῆ τὸ συνοικέσιον εἰς τὴν Ἀνθὴν. Ὁ γέρον ἔμπορος δὲν ἠθέλε νὰ γίνῃ ἡ πρότασις ἀπ' εὐθείας παρ' αὐτοῦ, οὔτε παρὰ τῆς γυναίκος του. Μία τοιαύτη ὁμολογία δίδει θάρρος εἰς τὴν κόρην· χαλαρώνει τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν καὶ βραχύνει τὴν ἀπόστασιν, ἣτις πρέπει πάντοτε νὰ κρατῆται μεταξύ τέκνου καὶ γενέων. Ἄμα εἶπῃ τις εἰς τὴν κόρην του, εὐθύς καὶ ἀποτόμως ὅτι θέλει νὰ τῆς δώσῃ ἄνδρα θὰ λάβῃ καὶ ἐκείνη τὸ θάρρος νὰ ὑποδείξῃ τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον θέλει. Ἄλλὰ τοῦτο εἶνε ἀντίθετον πρὸς τὴν οἰκογενειακὴν ὑπεροχὴν τοῦ χωρικοῦ· συγχύζει τὴν οἰκιακὴν του ἁρμονίαν. Ὁ Κύρ Παναγιώτης ἠθέλε νὰ μάθῃ ἡ κόρη του τὸ συνοικέσιον χωρὶς ὅμως νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ πατήρ τῆς τὸ ἐσκέφθη καὶ ἐργάζεται δι' αὐτό.

Ἄλλ' ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα ἡ γυναῖκά του, τὸν ἀπήλλαξε αὐτοῦ τοῦ ἐφιάλτου. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἠθέλε τὸν Νικολόν διὰ γαμβρόν τῆς· ἓνα ἀσχημάνθρωπον ἐκεῖ πού θὰ κάμῃ νὰ φιλήσῃ καὶ θ' ἀπειλῆ νὰ χάψῃ τὸ καυμένο τὸ κοριτσάκι τῆς! Ἄλλ' ἔτρεφεν ἄμετρον σεβασμὸν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸν γέροντά τῆς καὶ ὅτι ἀπεφάσιζεν οὗτος παρεδέχετο ν' ἐνετάστω εἰς αὐτὴν. Ἐσκέφθη λοιπόν καὶ ἀνέθεσε τὴν ἐντολήν εἰς τὴν Κυρὰ Παγῶναν. Εἰς τὴν κωμῶνιν ἐφημιζέτο αὐτὴ ὡς προξενήτρια ὅπως καὶ ὡς γόησσα· ἐλέγετο ὅτι ἐπετύγγανεν τὰ συνοικέσια ὅσα ἀνελάμβανεν ὅπως καὶ τὰ γόητρα τῆς. Συνεφωνήθη λοιπόν μεταξύ τοῦ ἀνδρογύνου ἐνῶ ὁ εἰς θὰ στείλῃ τὸν Νικολόν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γραίας, ἓνα ἐξορκίσῃ τὴν χεῖρά του, ὁ ἕτερος νὰ στείλῃ τὴν Ἀνθὴν μετὰ τὸ παιδίον ἐκεῖ. Τὰλλα ἀπέκειντο πλέον εἰς τὴν ἱκανότητα τῆς γόησσης. Καὶ ὁ Κύρ Παναγιώ-

της κατείχετο ἤδη ὑπὸ μεγάλης ἀνυπομονησίας μέχρις οὗ μάθῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπινοήσεώς του. Ὡ βέβαια, ὅτι ἐπέτυχε δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία· ἄλλως τε τί ἔκαμεν τὴν ὦραν ἐκεῖ ὁ Νικολός;

— Ἐλα δός μου τυρὶ!

— Κουδαράκια ἔχετε;

— Βάλε μου λάδι! . .

Αἱ φωναὶ τῶν ἀγοραστῶν διέκοψαν αἴφνης τὰς εὐχαρίστους σκέψεις τοῦ Κύρ Παναγιώτη καὶ τὸν ἐκάλεσαν εἰς τὴν πραγματικότητα. Οὐδεις ὅμως ἄνθρωπος μετέπεσεν ἀπὸ τὰς σκέψεις εἰς τὴν πραγματικότητα μετὰ τὴν ἀταραξίαν, ὅπως ἦδη ὁ γέρον ἔμπορος, τοῦτο δὲ διότι ἡ πραγματικότης εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκλήθη δὲν ἦτο ὕλιστικωτέρα τῶν σκέψεων του. Διὸ ἔσπευσεν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἀγοραστῶν. Ἄλλὰ πού νὰ προφθάσῃ γέρον ἄνθρωπος εἰς τόσους· ἄλλος ἐκεῖ ἐζήτηε καπνόν, ἄλλος πιπέρι, ἄλλος καφέ, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ Κύρ Παναγιώτης καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ πρωτοκάμῃ:

— Ἀμέσως, παιδιά, ἀμέσως ἔλεγε μετὰ νεανικῆς προθυμίας εἰς τοὺς πελάτας του.

Ἄλλ' ἔφθασεν αἴφνης ὁ Νικολός καὶ εἰς πέντε λεπτὰ ὅλους ἠυχαρίστησε καὶ τὸν φωνὴν ἠναψε καὶ βραχὴν ἐπότισεν τοὺς ἐργάτας καὶ ὅλα μετὰ τὸ ἓνα του χεῖρι μόνον. Καὶ τότε ἐγέμιζεν ἐλαίου τὴν φιάλην τὴν ὁποίαν ἔστειλεν ἡ Κυρὰ Παγῶνα, βεβαίως εἰς πρώτην ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς. Μετὰ τὸ ἓνα χεῖρι καὶ νὰ δίδῃ λάδι! μά δὲν λέγεται ἡ ἀξιώτης τοῦ Νικολοῦ!

Ὁ Στριμμένος ἐβλεπε καὶ ἐθαύμαζε τὸν μέλλοντα γαμβρόν του.

— Τί κάθεται τώρα; δὲν πᾶς ἔς τὸ σπίτι; ἐνύχτωσε· εἶπεν αἴφνης προσελθὼν ὁ Νικολός.

Βέβαια, δὲν ἦτο καιρὸς πλέον νὰ νυκτώνεται εἰς τὸ κατὰσθημα ὁ Κύρ Παναγιώτης· θὰ ἐπήγεινε εἰς τὴν οἰκίαν ν' ἀναπαυθῆ. Ν' ἀναπαυθῆ ἀλλὰ καὶ νὰ μάθῃ τὸ ἀποβησόμενον· προσέθετε κατὰ νοῦν ὁ γέρον. Καὶ ἐνδυθεὶς τὸ ταλαγάνι του, εἶδος βραχέος ἐπανωφορίου ἐκ πυρροῦ κασμιρίου μετὰ σκαπὴν ὅπισθεν καὶ κόκκινα σειρήτια πέριξ, καὶ λαβῶν τὴν χονδρὰν γερωντικὴν βακτηρίαν του, ἐξῆλθε τοῦ καταστήματος.

— Καλὴ νύχτα, παιδί μου· εἶπε πρὸς τὸν Νικολόν ἠπίως καὶ στρέφων ἐπανειλημμένως τὸ βλέμμα ἐντὸς τοῦ καταστήματος, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μὴ ἐπιδράμουν κλέπτει.

Ὁ Νικολός δὲν ἀπήνητησε τίποτε εἰς τὸν χαριετισμὸν τοῦ γέροντος. Ἠρέσθη νὰ κινήσῃ τὴν κεφαλὴν, παραβλῶπως ἀτενίζων αὐτὸν καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ καταστήματος. Ἦτο τῷ ὄντι παραξένος ὀλίγον ὁ Νικολός, ἀπότομος κάπως· ἀλλ' ὁ κύρ Παναγιώτης εὗρισκε καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἐλάττωμα ἐπιφυλακτικὸτητα καὶ σοβαρότητα ἀρμόζουσαν εἰς τοιοῦτον ἔμπορον.

— Ἦρθε τὸ κορίτσι, γρη῏; ἠρώτησε φθασὰς εἰς τὸν οἶκόν του ὁ Κύρ Παναγιώτης.

— Ἦρθε, ναι. . .

— Ἐ, τί ἀπόκαμαν; πῶς τὸ εἶδες;

— Τι νὰ ἰδῶ; θυμωμένη ἦτον.

Τῷ ὄντι ἦτο θυμωμένη ἡ Ἀνθὴ ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν. Οἱ λόγοι τῆς Κυρᾶς Παγῶνας καὶ κατ' ἐξοχὴν αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς, ὅτι ὁ κύρ Παναγιώτης ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς τὸν γάμον, καθιδρύθησαν ἀναπόσπαστοι εἰς τὸν νοῦν τῆς λυγερῆς καὶ τὴν ἐδύθειζον εἰς ἀπελπισίαν. Ἐσκέπτετο ὅτι δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ λαθῆ ὑπὸ ἀστείαν ἔποψιν τοὺς λόγους τῆς γραῖας προξενητρίας; ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἔπαινοι πρὸς τὸν Νικολόν, αἱ τόσαι πρὸς αὐτὴν κολακείαι καὶ περιποιήσεις, ἡ τόση φροντίς διὰ τὸ μέλλον τῆς καὶ τὸ πονηρὸν μειδιάμα μετ' ὁποῖον τὰς συνῴδευε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προέρχονται ἀπ' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς Κυρᾶς Παγῶνας. Ἡ γραῖα ὠμίλει τῆ συστάσει ἄλλου. Καὶ τὸν ἄλλον αὐτὸν τὸν ἐμάντευε πολὺ καλὰ τὴν Ἀνθὴ. Ἦρχισε ν' ἀνακαλῆ εἰς τὴν μνήμην τῆς διαφόρους περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἤκουσε τοιοῦτους λόγους, ὁμοίους πρὸς τοὺς λόγους τῆς γραῖας καὶ ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τῆς τὸ στόμα. Ἐνεθυμῆτο ὅτι τὰς νύκτας, ἐνῶ ἐκαθηντο μετὰ τῆς μητρὸς τῆς, βράπτουσαι καὶ ἀναμένουσαι τὸν κύρ Παναγιώτην, ἤκουε τόσους ἐπαινετικούς λόγους παρ' αὐτῆς διὰ τὸν Νικολόν. Ὅτι ὁ πατὴρ τῆς, ὡσάκις ἐκάλουν τὸν Διβριώτην εἰς δεῖπνον κ' ἐφρευγεν οὗτος ἔπειτα, τὴν ἠτένιζεν ἐπὶ λεπτὸν ὑπομειδιῶν ὁ γεννήτωρ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς κ' αἰφνης ἔτυπτε μετ' ἡντιθέτου χεῖρα τοῦ τῆς τραπεζᾶν, ἀναφωνῶν ἐνθουσιῶδως:

— Θὰ κάμη προκοπὴ αὐτὸ τὸ παιδί; ἔχει τύχη, θὰ πάη ἔμπροστά!

Καὶ ἡ γραῖα προσέθετε μετ' ἡρρινὸν φωνὴν τῆς:

— Χαρὰ ἔς τὸν ποῦ τὸν καμαρώνει! . .

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἤκουεν ἀδιαφόρως τότε ἡ Ἀνθὴ, ὡς νὰ ἤκουεν ἐπαινοὺς διὰ τὴν κυνηγετικὴν εὐφυΐαν τοῦ Μούργου, τοῦ σκύλου των. Ἦξευρε τὸν Νικολόν, πολλῶν ἐτῶν ὑπέρτερον τοῦ πατρὸς τῆς, βυπαρὸν, ἄθλιον, ἀπόζοντα πάντοτε πετρελαίου καὶ σαρδέλας, φορτωνόμενον τὰ ἔμπορεύματα, ἕνα ζῶον τέλος ἔχον μόνον μορφήν

ἀνθρώπου καὶ προωρισμένον διὰ τίποτε ἄλλο εἰμὴ νὰ δουλεύῃ τὴν οἰκογένειάν τῆς. Καὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἤδη ἤρχιζον νὰ τὸν παριστάνουν ὡς ἔκτακτον ὄν καὶ νὰ θελοῦν νὰ τὸν πάρῃ ἄνδρα τῆς. Αἰμὰ εἶνε νὰ δαιμονίζεται κανεῖς! . .

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις ἐφθασεν ἡ λυγερὴ πρὸ τῆς οἰκίας τῶν γονέων τῆς. Ἡ κυρὰ Παναγιώταινα ἀνυπομονοῦσα καὶ αὐτὴ ἀνέμενεν εἰς τὸν ζῦλινον ἐξώστην τὴν θυγατέρα τῆς.

— Αἰ τί μαντάτα! ἐφώνησε μόλις τὴν εἶδεν εὐθύμως δῆθεν.

— Κακὰ καὶ μαῦρα! ἀπήντησεν ἡ λυγερὴ μετ' ἀγανακτήσεως; νάθε συντριφτῶ ἐκεῖ ποῦ μ' ἔστειλες.

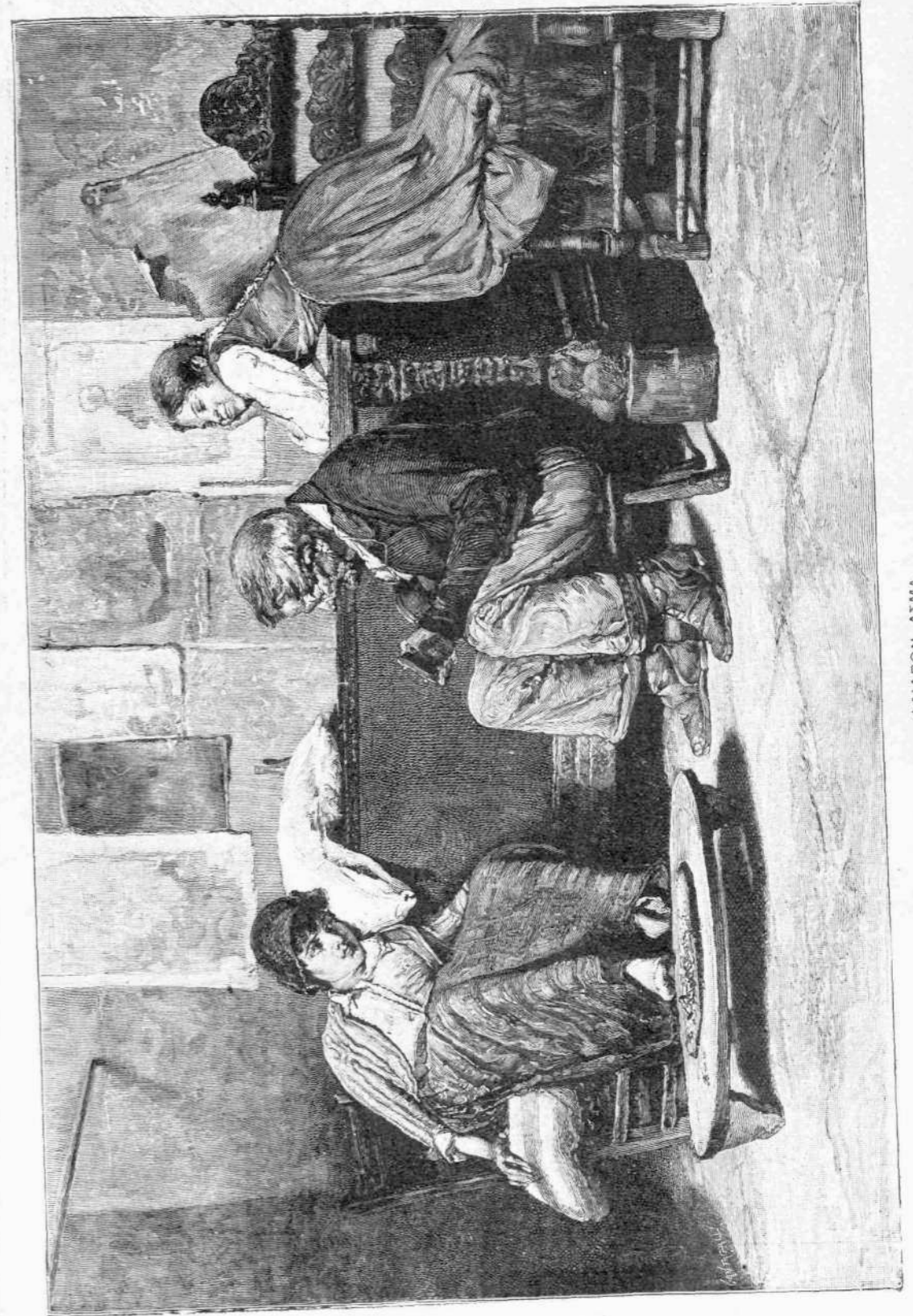
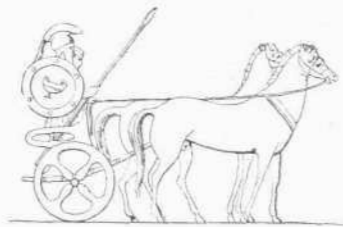
— Γιατί, θυγατέρα; ἐγὼ γιὰ καλὸ σ' ἔστειλα.

Ἄλλ' ἡ κόρη χωρὶς ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους τῆς μητρὸς τῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὀλοῦζουσα. Καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπνώσῃ ἡ λυγερὴ. Περιεστρέφετο ἐντὸς τῶν στρωμνῶν τῆς ἀνήσυχος, ἔχουσα ἀδιακόπως δύο ἰνδάλματα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, τὸν Γεώργιον καὶ τὸν Νικολόν, καὶ δύο αἰσθήματα εἰς τὴν καρδίαν, τὴν ἀγάπην καὶ τὸ μῖσός τῆς. Ναι ἠσθάνετο μῖσος ἀκράτητον ἤδη διὰ τὸν Νικολόν, ὅστις ἤρχετο μετ' ἰνδάλματα καὶ γονέων ἐπιμονὴν νὰ ἐγκαθιδρυθῆ εἰς τὴν καρδίαν τῆς, ν' ἀποδιώξῃ ἐκεῖθεν τὸν Γεώργιον, ὅστις ἐπὶ τόσα ἔτη ἐκυβέρνησε κ' ἐδέσποζεν ἐκεῖ ἀήττητος. Τὸν Γεώργιον ὅστις κατέλαβε τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν ἐπ' αὐτῆς μόνος, κατὰμονος δίχως μεσιτρίας, μετ' ἡντιθέτου τῆς, τὴν καλλονὴν τοῦ τῆς παρθενικῆς, τὴν ἀγνότητά του τὴν γόησσαν, ἠτις κατέκτησεν εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τὴν λυγερὴν. Ὡ ἐκεῖνη ἡ πρώτη ἡμέρα, Πέμπτη καλοθύμητη, εἰς τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου πρὸ τριῶν ἐτῶν! Ὑφαίνε τότε πρὸ τῆς θύρας τοῦ κατωγείου τῆς ἡ Ἀνθὴ καὶ ὁ Γεώργιος μετ' ἡντιθέτου τῆς ἔφερε πλίνθους εἰς ἀνεγειρόμενον ἀπέναντι οἰκίσκον. Κ' ἐνῶ ἐξεφόρτωνε τὸ κάρρον του κ' ἐνῶ ὁ ἰδρὼς τὸν περιέβρεχε κ' ἐχύνοντο τὰ χρώματα τῶν πλίνθων ἐπάνω του, αὐτὸς δι' ἐν μόνον ἐφρόντιζε, νὰ τὴν βλέπῃ καὶ νὰ γελᾷ μετ' ἡντιθέτου τῆς κτίστας καὶ νὰ τραγουδῇ μετ' ἡντιθέτου τῆς φωνὴν του:

Ποτὲ μου δὲν ἐφίλησα κορίτσι μετ' ἡντιθέτου τῆς, Παρὰ μετ' ἡντιθέτου τῆς μου καὶ μετ' ἡντιθέτου τῆς τρυπουράδες.

Ἐπὶ τῆς συνέχισα

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριῶν

Συνέχισις τῆς σελ. 247

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἶπω ἀμέσως, εἰ-
πεν ὁ νεώτερος, ὅτι ὁ πλανήτης σας ἀπέτυχε καθ'
ὄλοκληρίαν ἐνεκα περιστατικοῦ συμβάντος πρὸ
δέκα περίπου ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Ἦτο τότε ἡ
πρώτη, ἡ ἀρχέγονος περίοδος τῆς γηίνου γενέ-
σεως. Ἰπῆρχον ἤδη φυτὰ καὶ μάλιστα φυτὰ
ἐξαισία, εἰς τὰ βόθρη δὲ τῶν θαλασσῶν καὶ εἰς
τὰ πελάγια ἀνεραίνοντο τὰ πρῶτα ζῶα, τὰ
μαλακικὰ τὰ ἀκέραια, κωφά, βωβά, καὶ στερου-
μενα φύλου. Γινώσκατε ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἀρκεῖ εἰς
τὰ δένδρα ὅπως τραφῶσιν ἐντελῶς καὶ ὅτι αἱ
πλέον ευῶστοι δρῦς ὑμῶν, αἱ μᾶλλον γιγάντεια
κείδρι οὐδέποτε ἐφαγόν τι, τὸ ὅποιον ἐν τούτοις
δὲν τὰς ἡμπόδιτε ν' αὐξήθῃσιν. Τρέφονται διὰ
μόνης τῆς ἀναπνοῆς. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν,
κατὰ μοιρικήν σύμπτωσιν, διὰ τοῦ σώματος ἐνός
ἐκ τῶν πρώτων μαλακικῶν διήλθε σταγὼν ὕδατος
πυκνοτέρη ἀπὸ τὸ περιβάλλον αὐτό. Ἰσως τὴν
εὖρε καλὴν, αὐτὴ δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου
πεπτικοῦ σωλήνος, ὅστις ἐμελλε νὰ ἔχη τοιαύτην
ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ἐφ' ὅλων τῶν ζώων. Βραδύτε-
ρον δὲ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ πρῶ-
τος δολοφόνος ὑπῆρξε τὸ φαγὼν μαλακικόν.

« Ἐνταῦθα δὲν τρώγουσιν οὐδέποτε ἐφαγὸν καὶ
οὐδέποτε θὰ φαγῶσιν. Ἡ πλάσις ἀνεπτύχθη
βαθμηδὸν εἰρηνικῶς, εὐγενῶς, ὅπως ἤρχισεν. Οἱ
ὄργανισμοὶ τρέφονται ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνευοῦσι
τὰ ἐαυτῶν μόρια διὰ τῆς ἀπλῆς ἀναπνοῆς, ὡς
πράττουσι τὰ ἐπίγεια ὑμῶν δένδρα, οὐ ἕκαστον
φύλλον εἶνε εἰς μικρὸς στόμαχος. Εἰς τὴν προσ-
φιλῆ σας πατρίδα δὲν δύνασθε νὰ ζήσητε οὔτε
μὴν ἡμέραν εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ φρονεῦσητε.
Παρ' ὑμῖν ὁ νόμος τῆς ζωῆς εἶνε ὁ νόμος τοῦ
θανάτου. Ἐνταῦθα οὐδέποτε ἐπῆλθεν εἰς τινα
ἡ ἰδέα νὰ φρονεῦση ἔστω καὶ ἐν πτηνόν.

» Εἴσατε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον σφαγεῖς
αἱ χεῖρές σας εἶνε αἱματοβαφεῖς. Οἱ στόμαχοί σας
εἶνε ἐμπεπλησμένοι τροφῶν. Πῶς λοιπὸν θέλετε
μὲ ὄργανισμούς τὸσον χονδροειδεῖς ὡς τοὺς ἰδικούς
σας νὰ ἔχητε ἰδέας ὀρθάς, καθαρὰς, ὑψηλὰς, θὰ
προσθέσω δὲ (καὶ συγχωρήσατέ με διὰ τὴν εἰ-
λικρινείαν μου) ἰδέας ἰδικὰς σας; Ὅποια ψυχαὶ
δύνανται νὰ κατοικῶσιν εἰς παρόμοια σώματα;
Σκέψθητε λοιπὸν πρὸς στιγμὴν καὶ μὴ βουκαλα-
σθε ἀπὸ τυφλὰς πλάνης παρὰ πολὺ ἰδεώδεις διὰ
τοιούτον κόσμον.

— Πῶς! ἀνεφώνησα διακόπτων αὐτὸν ἀνεῖσθε
ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ ἔχωσιν ἰδέα ἰδικὰς των;
Ἐκλαμβάνετε τοὺς ἀνθρώπους ὡς κτήνη; Ὁ Ὀ-
μηρος, ὁ Πλάτων, ὁ Φειδίας, ὁ Σενέκας, ὁ Βερ-
γίλιος, ὁ Δάντης, ὁ Κολόμβος, ὁ Βάκων, ὁ Γα-

λιλαῖος, ὁ Πασκάλ, ὁ Λεοναρδος, ὁ Ῥαφαήλ, ὁ
Μότσαρτ, ὁ Βετόβεν οὐδέποτε ἔσχον ὑψηλὴν τινα
ἐμπνευσιν;

Ἔβρίσκετε τὰ σώματά σας χονδροειδῆ καὶ
ἀπεχθῆ; ἀλλ' ἀνέβλεπετε διερχομένας πρὸ ὑμῶν
τὴν Ἑλένην, τὴν Φρόνην, τὴν Ἀσπασίαν, τὴν
Σακρώ, τὴν Κλεοπάτραν, τὴν Λουκρητίαν Βορ-
γιαν, τὴν Ἀγνήν Σορέλ, τὴν Ἀρτέμιδα τοῦ Πο-
ατιέ, τὴν Μαργαρίταν τοῦ Βαλοῦ, τὴν Βοργίζε,
τὴν Ταλιέν, τὴν Ρεκαμιέ, τὴν Ζώρζ καὶ τὰς
ἐξαισίας ἀντιζήλους των, θὰ ἐσκέπτεσθε ἴσως
διαφορετικῶς. Ἄ, φίλτατε κάτοικε τοῦ Ἄρεως,
σᾶς λέγω καὶ ἐγώ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐκφράσω
τὴν λύπην μου, διότι δὲν γνωρίζετε τὴν Γῆν εἰμὴ
μόνον μακρόθεν.

— Ὡς πρὸς τοῦτο ἀπατάσθε, διότι κατόκησα
ἐπὶ πενήτηντα ἔτη εἰς τὸν κόσμον ἐκεῖνον. Τὸ
διάστημα αὐτὸ μοι ἦτο ἀρκετὸν, σᾶς διαβεβαιῶ
δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπέστρεφα πλέον ἐκεῖ. Τὰ πάντα
εἶνε ἐλλιπῆ... καὶ αὐτὰ ἐπίσης τὰ ὅποια σᾶς
φαίνονται θελκτικώτατα. Νομίζετε ὅτι εἰς ὅλους
τοὺς κόσμους τοῦ Οὐρανοῦ τὰ ἄνθη παράγουσι
κρποῦς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; Τὸ τοιοῦτο δὲν
θὰ ἦτο ὅπως οὐκ σκληρὸν; Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἀγαπῶ
τὰ ἡράνθημα εἰς τοὺς κάλυκας τῶν ῥόδων.

— Ἄλλ' ὑπάρχουσιν ὅμως, ὑπέλαβον, καὶ
πνεύματα ὑπέροχα ἐν τῇ Γῇ καὶ ἀληθῶς θαυ-
μάσια πλάσματα. Δὲν δύνασθε τάχα νὰ βου-
καλώμεθα ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἡ τε σωματικὴ
καὶ ἡ ἠθικὴ καλλονὴ θὰ βαίνει τελειοποιουμένη
ὡς ἐγένετο μέχρι σήμερον καὶ ὅτι καὶ ἡ διάνοια
ἐπίσης βαθμηδὸν θὰ φωτίζεται; Δὲν διερχόμεθα
ὅλον τὸν καιρὸν μας τρώγοντες. Οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ
τέλους μεθ' ὅλας τὰς ὑλικὰς ἐργασίας των θ' ἀ-
φιερώσι καθ' ἑκάστην ὥραν τινὰς εἰς τὴν ἀνά-
πτυξιν τῆς διανοίας των. Τότε βεβαίως δὲν θὰ
ἐξακολουθήσωσι πλέον κατασκευάζοντες μικροὺς
θεοὺς κατ' εἰκόνα αὐτῶν. Ἰσως δὲ θὰ καταργή-
σωσι καὶ τὰ παιδαριώδη αὐτῶν ὄρικ ὅπως ἀφή-
σωσι νὰ ἐπικρατήσῃ πανταχοῦ ἡ ἀρμονία καὶ ἡ
ἀδελφότης.

— Ὅχι, φίλε μου, διότι ἂν τὸ ἤθελον, θὰ τὸ
ἐπραττον ἀπὸ σήμερον. Καὶ ὅμως περὶ παντός ἄλ-
λου σκέπτονται. Ὁ ἐπίγειος ἄνθρωπος εἶνε μικρὸν
ζῶον τὸ ὅποιον ἀφ' ἐνός δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη
νὰ σκεφθῆ, διότι δὲν ἔχει ψυχικὴν ἀνεξαρ-
τησίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀγαπᾷ νὰ μάχηται καὶ
στηρίζει φανερῶς τὸ δίκαιον ἐπὶ τῆς ἰσχύος. Αὐτὴ
εἶνε ἡ ὀρεξίς του καὶ αὐτὴ ἡ φύσις του. Οὐδέποτε
θὰ κατορθώσῃτε ὅπως ἄκνως ἀκάνθων πα-
ραγάγῃ ῥοδάκινα.

Συλλογίσθητε ὅτι αἱ θελκτικώταται τῶν γηί-
νων γυναικείων καλλονῶν, ἄς πρὸ ὀλίγου ἀνε-
φέρετε, εἶνε χονδροειδῆ τέρατα ἀπέναντι τῶν
αἰθερίων γυναικῶν τοῦ Ἄρεως, αἷτινες ζῶσιν ἐκ
τοῦ ἀέρος τοῦ ἑαρός μας, ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῶν
ἀνθῶν μας καὶ εἶνε τὸσον ἠδυπαθεῖς, ἐν τῇ φρι-
κίσει μόνη τῶν πτερυγῶν των ἐν τῷ ἰδεώδει
ἀσπασμῷ τοῦ στόματός των, ὅπερ οὐδέποτε ἐ-
γεύθη τροφῆς, ὡςτε ἂν ἡ Βεατρίκη τοῦ Δάντου
ἤθελεν εἶνε τοιαύτης φύσεως, οὐδέποτε ὁ ἐνδο-
ξος Φλωρεντινὸς θὰ ἐγράφε τὰ δύο μέρη τῆς
Θείας Κομωδίας του θὰ ἤρχιζεν ἐκ τοῦ Πα-
ραδείσου καὶ οὐδέποτε θὰ κατήρχετο ἐξ αὐτοῦ.

Συλλογίσθητε ὅτι οἱ ἔρηβοί μας ἔχουσι τὸσην
ἐμψυτον μάθησιν, ὅσην ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἀρχιμή-
δης, ὁ Εὐκλείδης, ὁ Κέπλερος, ὁ Νεύτων, ὁ Λα-
πλάς καὶ ὁ Δάρβιν μεθ' ὅλας τὰς φιλοπόνους μελέ-
τας των χάρις εἰς τὰς δώδεκα ἡμῶν αἰσθήσεις
διατελοῦμεν εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ
σῦμπαντος αἰσθανόμεθα ἐνταῦθα, ἐξ ἀποστάσεως
ἑκατὸν ἑκατομμυρίων λευγῶν τὴν ἔλξιν τοῦ διερ-
χομένου Διός βλέπομεν με γυμνὸν ὄφθαλμόν τοὺς
δακτυλίους τοῦ Κρόνου προαἰσθανόμεθα τὴν ἀφι-
ξιν κομήτου τινός, τὸ σῶμά μας δὲ εἶνε ἐμπε-
πλησμένον ἐκ τοῦ ἠλιακοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐξ οὗ δο-
νεῖται πᾶσα ἡ φύσις. Ἐδῶ, παρ' ἡμῖν, οὐδέποτε
ὑπῆρξεν οὔτε θρησκευτικὸς φανατισμὸς, οὔτε δή-
μιοι, οὔτε μάρτυρες, οὔτε διακρίσεις διεθνεῖς,
οὔτε πόλεμοι ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἡ ἀν-
θρωπότης φύσει εἰρηνικὴ καὶ ἀπηλλαγμένη ἀπὸ
πάσης ὑλικῆς ἀνάγκης ἐζήτηεν ἀνεξάρτητος τὸ τε
σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἐν διαρκεῖ διανοητικῇ δρα-
σει ἀδιακόπως ἀνυψουμένη μέχρι τῆς γνώσεως
τῆς Ἀληθείας. Ἄλλ' ἔλθετε κάλλιον εἰς ἐδῶ.»

Προὐχώρησα ἐπ' ὀλίγον μεθ' ὧν συναμιλοῦν
πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, φθάσας δὲ ἀπέ-
ναντι τῆς ἐτέρας κλιτύος διέκρινα πλῆθος φω-
των διαφόρων ἀποχρώσεων περιδινουμένων εἰς
τὸν ἀέρα. Ἦσαν οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτου, οἷ-
τινες τὴν νύκτα καθίστανται φωτεινοὶ ὁσάκις θέ-
λουσιν. Ἀρματα αἰθήρια, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο ἐ-
σχηματισμένα ὑπὸ φεγγεβολούντων ἀνθῶν ἐφε-
ρον ὄρχήστρας καὶ χοροὺς ἐν ἐξ αὐτῶν διήλθε
πλησίον μας ἑλαθόμεν δὲ θέσιν ἐν τῷ μέσῳ νε-
φέλης ἀρωμάτων. Αἱ ἐντυπώσεις ἄς ἡσθάνομην
ἦσαν ὅλως διάφοροι ἐκεῖνων ἄς εἶχα αἰσθανθῆ
ἐπὶ τῆς Γῆς, ἡ δὲ πρώτη ἐκείνη νύξ ἐπὶ τοῦ Ἄ-
ρεως παρῆλθεν ὡς ὄνειρον ταχύ, καθότι περὶ τὴν
ἡδύ εὐρισκόμην ἀκόμη ἐντὸς τοῦ αἰθερίου ἀρμα-
τος συνδιαλεγόμενος με τοὺς πρὸ μικροῦ γνωρί-
μους μου με τοὺς φίλους των καὶ τοὺς ἀόριστους
καὶ ἀπεριγράπτους αὐτῶν συντρόφους. Ὅποιον

πανόραμα ἦτο τὸ παρουσιασθὲν κατὰ τὴν ἀνα-
τολήν τοῦ ἡλίου. Ἄνθη, καρποί, ἀρώματα, μα-
γικὰ μέγαρα ἠγείροντο ἐπὶ νήσων ἑχουσῶν τὴν
βλάστησιν πορτοκαλόχρου, τὰ ὕδατα ἐξετεί-
νοντο ὡς διαυγῆ κάσπτρα, φαιδρὰ δὲ ζευγὴ
ἐναέρια κατήρχοντο στροβιλιζόμενα ἐπὶ τῶν μα-
γευτικῶν ὄχθων. Αὐτόθι πᾶσαι αἱ ὑλικαὶ ἐργα-
σίαι ἐκτελοῦνται διὰ μηχανῶν καὶ διευθύνονται
ὑπὸ τινῶν γενῶν ζώων τελειοποιημένων, ὡς ἡ
νοημοσύνη εἶνε περίπου τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ὡς
καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρώπων. Οἱ κάτοικοι ζῶσι
μόνον διὰ τοῦ πνεύματος καὶ διὰ τὸ πνεῦμα τὸ
νευρικόν των σύστημα ἔχει φθάσει εἰς τοιοῦτο
σημεῖον ἀναπτυξεως ὡςτε ἕκαστον τῶν ὄντων
ἐκεῖνων, ἐνταυτῷ λίαν ἀβρόν καὶ λίαν ἰσχυρὸν
ἠμοιάζει πρὸς συσκευὴν ἠλεκτρικὴν, τὰ δὲ συναι-
σθήματά των καὶ αὐτὰ τὰ πλέον ὑλικά, ἄτινα
αἰσθάνονται μᾶλλον διὰ τῆς ψυχῆς ἢ διὰ τοῦ
σώματος ὑπερβαίνουν κατὰ τὸ ἑκατονταπλά-
σιον πᾶν ὅτι δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ αἰσθανθῶμεν
διὰ τῶν πέντε ἡμῶν γηίνων αἰσθήσεων ἡνωμέ-
νων... Εἶδος τι θερινῶ ἀνακτόρου φωτιζομένου
ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἐκεῖτο
κάτωθεν τῆς ἐναερίου ἡμῶν γόρδολας. Ἡ γεί-
των μου, ἡς αἱ πτέρυγες ἐφρίσσον ἐξ ἀνυπομο-
νησίας ἐπάτησε με τὸν ἀβρόν πόδα ἐπὶ θάμνου
ἀνθέων, κειμένου μεταξύ δύο πιδάκων ἀρωμάτων,
— Θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γῆν; μοὶ εἶπε τεί-
νουσά μοι τὰς ἀγκάλας.

— Οὐδέποτε! ἀνέκραξα καὶ ὤρμησα πρὸς αὐ-
τὴν...

Ἄλλὰ ταῦτοχρόνως εὐρέθη μόνος, πλησίον
τοῦ δάσου μου, εἰς τὸ πρανὲς τοῦ λοφίσκου,
παρὰ τὸν ὅποιον ἔρρεεν ἑλικοειδῶς ὁ Σηκουανας.

Οὐδέποτε! ἐπανελάμβανον προσπαθῶν πᾶ-
λιν νὰ συλλάβω τὸ ἀποπτὰν γλυκὺ ὄνειρον. Ποῦ
ἦμην λοιπὸν; Ἦτο τὸσον ὠραῖον!

Ὁ ἡλῖος εἶχε δύση πρὸ μικροῦ καὶ ἤδη ὁ
πλανήτης Ἄρης, λαμπρότατος τότε, ἀνέτελλεν
εἰς τὸν οὐρανόν.

« Ἄ! εἶπον φωτισθεῖς ὑπὸ παροδικῆς λάμ-
ψεως, ἐκεῖ ἦμην!.. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς λικνιζόμενοι
ἐλξεως οἱ δύο γείτονες πλανῆται βλέπουσιν ἄλ-
λήλους διὰ μέσου τοῦ διαφανοῦς διαστήματος.
Δὲν ἔχομεν ἄρα γε εἰς τὴν οὐράνιον ταύτην ἀ-
δελφότητα τὴν πρώτην εἰκόνα τοῦ αἰωνίου τα-
ξειδίου; Ἡ Γῆ δὲν εἶνε πλέον μόνη εἰς τὸν κό-
σμον. Τὰ πανόραματα τοῦ ἀπείρου ἀρχίζουν νὰ
ἐκτυλίσσωσιν. Εἶτε κατοικοῦμεν ἐδῶ εἴτε πα-
ραπλεύρωσ, εἴμεθα οἱ πολῖται οὐχὶ μᾶς χώρας
ἢ ἐνός κόσμου, ἀλλὰ πράγματι οἱ πολῖται τοῦ
ΟΥΡΑΝΟΥ.

Ἐπιτελεῖ συνέχισις

[Μετὰφρασις Χ.]

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΑ ΚΛΗΔΟΝΑ

[Ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς Θεσσαλικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων].

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθίμων τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Καραγκουνιά (1) γνωστοῦ φυλετικοῦ διαμερίσματος ἐν Θεσσαλίᾳ ὑπάρχει καὶ τὸ ἐθίμον τοῦ Κλήδονα. Τὸ ἐθίμον τοῦτο ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τῆς Ἑλλάδος, δούλης τε καὶ ἐλευθέρης, ἄλλως ὅμως καὶ ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ τελεῖται, εἰς πολλὰ δὲ μέρη ἐξέλιπεν ὅλως καὶ μόνον τὸ ὄνομα σώζεται ἐν τῇ φράσει:

Αὐτὰ τὰ λέει ἡ Κλήδονα!

προκειμένου περὶ πραγμάτων ἄλλοκότων, ἀλόγων, μωρῶν, ἢ μὴ συμφερόντων. Ἡ λέξις κλήδονας ἢ κλήδονα κατὰ παραφθοράν τῆς λέξεως κληδών-ονος (ἢ), ὡς καὶ τὸ ἐθίμον, διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων, σημαίνει δὲ, ὡς καὶ τότε, εἰς ὧν ὄν, προμήνυμα, πρόρρησιν, προδιάνοσιν κλ. ἄλλ' ἐν τῇ Καραγκουνιά ἐκτός τῆς σημασίας αὐτῆς ἔχει τὸ ἐθίμον τοῦτο καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀγιάζειν τὰ ὕδατα καὶ εἶνε ἐν τῶν μᾶλλον ἀναποφεύκτων ἐθίμων οὐ τις παραθέτομεν ἐνταῦθα συντομωτάτην περιγραφήν.

Τὴν πρώτην Μαΐου, ἄθροισμα πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 7 μέχρι 10 ἐτῶν κοράσια ἐκάστου χωρίου κατὰ συνεννόησιν γενομένην τὴν προτεραίαν, διαιροῦνται εἰς ὁμίλους συγχειμένους ἐκ πέντε κορασίων ἐξ ὧν ἡ μικρότερα τῆν ἡλικίαν παρίστησι τὸ πρόσωπον τῆς νύμφης, αἱ δὲ λοιπαὶ τὸ τῶν συνοδῶν καὶ τῶν τραγουδιστριῶν αὐτῆς. Καὶ αἱ πέντε φοροῦσιν ἐορτάσιμα ἐνδύματα ἢ δὲ ὑποκρινόμενη τὴν νύμφην φέρει καὶ διάφορα νυμφικά κοσμήματα καὶ ἐρυθρὰν καλύπτραν ὡς αἱ νύμφαι τοῦ τόπου, προσκλίνει (προσκυνᾷ) ὡς ἐκεῖναι ἀδιακόπως καὶ ὡς ἐκεῖναι ὁμοίως ὀδηγεῖται βασταζομένη ἐκατέρωθεν ὑπὸ δύο ἐκ τῶν τεσσάρων κορασίων. Τὰ ἔτερα δύο κοράσια τὰ μὴ ὄντα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς νύμφης κρατοῦσι πηλίνην λάγηνον (στάμνα) ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὠτων αὐτῆς καὶ προπορεύονται. Τὴν λάγηνον ταύτην πληροῦσιν ἀκριστοῦ (2) ὕδατος, ρίπτουσιν ἐντὸς αὐτῆς στερεὰ ἀντικείμενα ἀγάμων νέων καὶ νεανίδων καὶ εἶτα πορεύονται εἰς τοὺς ἀμπελῶνας, ἐνθα συλλέγουσι καὶ θέτουσιν ἐντὸς αὐτῆς καυλοὺς πάντων τῶν ἐν τῷ χωρίῳ εὐρισκομένων δένδρων καὶ δεινδρίων μεθ' ὧ μεταδίδουσιν εἰς ἐν ἑκάστον τῶν φρεάτων ἢ τῶν πηγῶν τοῦ χωρίου, ἐνθα χύνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ περιεχομένου ἐν τῷ ἀγγεῖῳ ὕδατος, ὅπερ ἀναπληροῦσιν ἀμέσως ἐκ τοῦ ἰδίου φρεάτος ἢ τῆς ἰδίας πηγῆς, ἄδουσαι τὰ κατωτέρω πρωτότυπα ἄσματα, ἐκτὸς τῆς τὴν νύμφην ὑποκρινόμενης ἧτις μόνον προσκλίνει (προσκυνᾷ) ἀδιακόπως, καθ' ὅλον τὸ διάστημα. Τοιοῦτοτρόπως δὲν μένει ἄγαστρο (3) οὐδὲν φρέαρ, καὶ οὐδεμία πηγὴ τοῦ χωρίου, ἀλλ' ὁσάντις συμβαίνει χω-

(1) Καραγκουνιά λέγεται πᾶσα ἡ μεταξὺ Ἀργάφων, Φαρσάλων καὶ Τρικυκλίων πεδιάς.
(2) Δηλ. ἄνευ ὁμιλίας, ἐν σιωπῇ ἀντληθέντος.
(3) Μὴ ἡγιασμένον. Συνγενομένη τὸ στερητικὸν ἂν μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ καὶ μετεβλήθη μόνον ὁ τόπος.

ρίον τι νὰ εἶνε μέγαλο, ὡς τὸ Μεδάνι, τὰ Καλύδια, ἢ Παραπράστανη, ὁ Παλαμᾶς, κλπ. ἅτινα ἔχουσιν ἀπὸ 150 — 400 οἰκογενεῖας ἑκάστον καὶ ἐπομένως ἄλλα τόσα φρέατα, τότε εἰ ὁμίλοι τῶν τελούτων τὸ ἐθίμον τοῦ Κλήδονα κορασίων μὴ δυνάμενοι νὰ περιπατήσουν ἰδίᾳ ἑκάστος ὅλα τὰ φρέατα διαιροῦνται κατὰ συνοικίας. Ὁ σκοπὸς τῶν ψαλλομένων ἀσμάτων εἶνε ἰδιορρυθμώτατος καὶ οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει παρόμοιος φρονῶ δε ἀδιστακτικῶς ὅτι θὰ εἶνε λείψανον ἀρχαίας ἐλληνικῆς μουσικῆς.

Τὴν ἐπαύριον τῆς πρωτομαγιάς ἡμέραν τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου περὶ ὧραν ὡς ἔγγιστα 9 1/2, ἤτοι τὸ λεγόμενον γιωμα ἑκάστος ὁμίλος χωριστὰ ἀνοίγει τὰ κλήδονά του, ψάλλων τὸ οἰκεῖον ἄσμα, καὶ οὕτω λήγει ἡ ἐορτὴ τοῦ περιέργου τούτου ἐθίμου.

Τὰ ἀντικείμενα ἅτινα εἶχον ῥιφθῆ ἐντὸς τῆς λαγῆνου, οἷον δακτυλίδια, καρφίδες, μαχαϊρίδια κλπ. ἐξαγόμενα ἐξ αὐτῆς ἐξετάζονται μετὰ προσοχῆς καὶ ἀπὸ τῶν στιγμάτων, ἅτινα φέρουσιν ἐκ τῆς ἐπὶ 28 ὅλας ὥρας ἐν τῷ ὕδατι διαμονῆς των, προφητεύεται τὸ μέλλον τοῦ κατόχου τοῦ ἀντικειμένου, δηλ. εἰ ἂν θὰ νυμφευθῆ, εἰ ἂν καλὰ ἢ κακὰ, εἰ ἂν δὲν θὰ νυμφευθῆ, εἰ ἂν θὰ ζήσῃ, εἰ ἂν θὰ ἀποθάνῃ ταχέως καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς.

Τὰ τραγοῦδια τοῦ Κλήδονα

1
Ὅταν βάλουν τὸν Κλήδονα,
Τοῦ τίνος εἶν' τὰ κλήδονα;
Τοῦ (1) (τῆς) εἶν' τὰ κλήδονα,
Ποῦ βαίνομε
Ἄν εἶν' ἡ μέρα ῥιζικιά (2)
Νὰ βγοῦν λαμπρά,
Κι' ἂν εἶνε κακορριζικιά (3)
Νὰ βγοῦν σκουριά. (4)

2
Ἐμπρὸς ἔς τὸ πηγάδι,
Πηγάδι Μεστανίτικο (5)
Δός μου νερό,
Δός μου δροσιά,
Νὰ βάλωμε τὰ κλήδονα
Τὴν Πρωτομαγιά
Καὶ πάλι νὰ τὰ βγάλωμε
Τ' Ἀι-Θανασιῦ (6) τὸ γιωμα.
Κλώτσα, (7) νύφη μ' κλώτσα
Κλώτσα τὸ κρεντήρι (8)

(1) Τίθεται τὸ ὄνομα τοῦ νέου ἢ τῆς νέας.
(2) Εὐθιώς.
(3) Δυσθιώς.
(4) Μαῦρα.
(5) Τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶνε διὰ τὸ χωρίον Μεσδάνι μόνον, τὰ ἄλλα χωρὶς ἔχουσιν ἰδίον ἐπίθετον ὁμώνυμον αὐτοῖς δηλ. τὰ Καλύδια Καλυθιώτικο, ὁ Παλαμᾶς Παλαμώτικο κλπ.
(6) Δηλ. τὴν ἐπαύριον ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.
(7) Κατ' ἔθος ἡ νύμφη, εἰσερχομένη διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, λακτίζει λάγηνον πλήρη ὕδατος διὰ νὰ φέρῃ τὸ ποδαρικὸ τῆς ἀφθονίαν, οὕτω δὲ λακτίζει καὶ ἡ νύμφη τοῦ κλήδονα.
(8) Κρεντήρι ὀνομάζεται ὑδροδόχῃ χωροῦσα 1 — 2

Ν' ἀγιάσουν τὰ πηγάδια
Ν' ἀγιάσ' ἡ (1) κόσμος οὐλος
Ν' ἀγιάσ' ν καὶ τὰ ποτάμια.

Ντοῦφες (1) ντοῦφες γέουνταν,
Σὰν τῆς νύφης τὰ μαλλιά
Τῶν γαμπρῶνε τὸν τσιαμπᾶ (2).

Σημειωτέον ὅτι ἑκάστον τῶν ἄνω ἐξ ἄσμάτων ἔχει καὶ ἰδιαίτερον σκοπόν.

X. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Ἡ πρωτομαγιά ἐν Κερκύρᾳ ἀνάκαθεν ἐορτάζεται κατ' ἰδιόρρυθμον τρόπον. Νέοι ἐργάται καὶ ἀχθορόφοι τῆς ἀγορᾶς, ἰδίως οἱ Πινιατόροι (3) αποτελοῦντες δύο τρεῖς κχωρισμένους θιάσους φροντίζουν ἀπὸ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ἀπριλίου νὰ εὐρωσιν ἐν τοῖς χωρίοις κυπάρισσον ἰκανοῦ ὕψους, ἦν μόλις ῥωμαλέος τις δύναται νὰ ὑψώσῃ καὶ βαστάσῃ. Ἡ κυπάρισσος πρέπει νὰ εἶνε ὡραία, εὐθυτενής, ὄχι πολὺ φροντωτῆ, λυγηρὰ στολιζέται δὲ ὡς ἐξῆς: Ἀποξέεται ὁ φλοῖος ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ κορμοῦ, ἐφ' οὗ ἄρχονται τὰ φύλλα, μέχρι τῆς βάσεως καὶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος διαπεράται καὶ ἐξαρτᾶται στεφάνη, ἧτις κοσμεῖται πυκνῶς διὰ χρυσαυθῆμων, μαργαριτῶν, τριανταφύλλων καὶ ἄλλων ἀνθέων. Ἀπο δὲ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως τοῦ φυλλώματος τῆς κυπάρισσου ἐξαρτῶνται μανθῆλια μεταξωτά, ζωάρια καὶ ταινίαι ἐπίσης ἐκ μεταξῆς, ὅσον τὸ δυνατόν πλείονα, οὕτως ὥστε εἰ δυνατόν νὰ καλυφθῇ ὅλη ἡ πρασινὴ ἐπιφάνεια, ἐφ' ἧς προσκολλῶνται εἰς ἐπίμετρον καὶ τεμάχια βάμβακος. Εἰς τὰ ἀνωτέρω προστίθενται καὶ τριτσόνια, ἤτοι ἐλάσματα λεπτεπίλεπτα, ὀρειχάλκου, ἅτινα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευόμενα τρίξουσιν. Ἀπὸ τῆς στεφάνης τέλος ἀναρτῶνται καὶ τὰ πρωτόλαια τῶν ὀπωρῶν τῆς ἀνοίξεως, μέσπιλα, πιζέλια, χλωροκούκια καὶ ὅμοια, ἅτινα πρὸς μείλιζονα πολυτέλειαν καὶ χρυσαλείφονται. Ὁ φορτικὸς οὗτος στολισμὸς τοῦ Μαΐ εἶνε παροιμιώδης ἐν Κερκύρᾳ ὁσάντις θέλει τις νὰ σκόψῃ γυναικᾶ τινὰ φορτικῶς κωλοσημένην λέγει: «εἶνε στολισμένη ὡς τὸ Μαΐ».

Οὕτως ἐστολισμένον τὸν Μαΐ λαμβάνουσιν οἱ τοῦ θιάσου, οἵτινες ἐκείνην τὴν ἡμέραν (εἴτε εἶνε ἡ θερμοκρασία θερινὴ εἴτε εἶνε χειμερινὴ) ἐνδύονται λευκὰ θερινὰ ἐνδύματα, καὶ τὸν περιφεροῦσιν ἀνά τὴν πόλιν ψάλλοντες (ἐννοεῖται ὄχι δωρεάν) πρὸ τῶν θυρῶν τῶν μαγαζείων, τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων καὶ τῶν οἰκιῶν τὸ τραγοῦδι, ὃ παραθέτομεν ἐν τέλει, συνοδεύοντες τὸ ἄσμα καὶ διὰ μουσικῶν ὀργάνων ταῦτα δὲ εἶνε μόνον, τρίγωνον σιδηροῦν καὶ ντέφια, ὅμοια πρὸς τὰ τῶν ἀθιγγάνων.

Αὐτὸς εἶνε ὁ συνήθως καὶ κυρίως Μάης ἐν Κερκύρᾳ (4) ἐνίοτε ὅμως, ἀλλὰ σπανίως, ἀντὶ τῆς ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, ἐστολισμένης κυπάρισσου, γίνεται χρῆσις μικροῦ καλλιτεχνικῶς κατασκευασμένου ἀρχαϊκοῦ ἄρματος, πρὸς ὃ εἶνε ἐξυμνόμενον ὁμοίωμα κύκνου καὶ οὐ ἐπιβαίνει μικρὰ κορασίς, ἀγγελαιοδῶς περιβε-

(1) Τοῦφες.
(2) Βόστρυχος ἀνδρικός.
(3) Πίνια λέγεται ἡ ἀγορὰ τῆς Κερκύρας ἀπὸ κωνοσφόρου τινὸς δένδρου, ἤτοι κωκουναριῆς οὕσης ποτὲ ἐκεῖ ἰταλ. pignia.
(4) Ὁ παρ' ἡμῶν ζωγράφος κ. Χ. Παχὺς παρέστησεν ἄλλοτε ἐν εἰκόνι πιστῶς τοιαύτην «Πρωτομαγιά» ἐν Κερκύρᾳ.

Ὅταν πηγαινὸν ἀπόνα πηγάδι ἔς ἄλλο

Παγῶνα, Παγωνίτσα,
Δὲν ἀγάπησες κανένα,
Δὲν ἀγάπησες τὸ Δῆμο
Νὰ σοῦ φτιάσῃ τὸ γκιρντάνι (2)
Μέ τ' ἐτραμίδες (3)
Τὸ σαγιά (4) μὲ τὰ φεγγάρια (5)
Τὰ φτερούγ' (6) τὸν κάμπο κάτ' (7).

4
Γιάννινα, Γιαννάκινα
Μὴ παραστολιζέσαι
Τ' εἶν' ἡ Βόιβοντας (8) ἐδῶ
Εἶνε μέσα ἔς τὸ χωριό.
Βόιβοντα, μωρὲ Βόιβοντα,
Μᾶσ' τὰ παλχηκάρια σου
Νὰ διαβούν ἢ ἐμμορρες
Νὰ πααῖνον για νερό,
Γιά νερό ἔς τὴν ἐκκλησιά
Καὶ ἔς τὴν Κυρα-Παναγιά.

5
Τὴ σανίδα, τὴ σανίδα
Τὴν τωροπελεκημένη,
Ποῦ νὰ εὐρω τὸ τωρνάρι
Νὰ τὴν τωροπελεκησω.
Νὰ διαβῆ τ' Ἀλέξη ἢ νύφη
Τοῦ Κονόμ' (9) ἢ δεχατέρη
Μέ τὴ στάμνα ἔς τὸ κεράλι
Μέ τὸ μαστραπᾶ ἔς τὰ χέρια.

6
Πέρσι τοῦτον τὸν καιρὸ
Πέρσι τοῦτ' τὴν ἀνοιξί
Κάπ' ἀπέδω διάβαινα
Κι' ἐπαίρνα βασιλικὸ
Καὶ κλωνάρι βάλσαμο (10)
Δὲν μ' ἄφιν' ἢ μάννα μου
Νὰ πααῖνον νὰ τὸ ἰδοῦ (11)
Φύτρωσε δὲ φύτρωσε
Δὲν πικρομαρζγγιάσε.

ὁκάδας, φαίνεται δὲ παραφθορὰ τῆς λέξεως κρατήρ-κρατήρας.

(1) Ἄντι ὃ
(2) Ἀργυροῦν κόσμημα ἐν εἶδει καρφίδος μετ' ἀλύσεων.
(3) Εἶδος ἐξαρτημάτων τῶν ἀλύσεων, παρεμφερῶν μὲ νομίσματα ἀργυρᾶ εἰς σχῆμα μονοτέτων.
(4) Λεπτὸν γυναικεῖον ἐνδύμα ἐπιχτιώνιον.
(5) Εἶδος στρογγυλῶν κεντημάτων, εἰς σχῆμα πανσελήνου, μὲ ἐρυθρὰν κλωστήν καὶ ἐρυθρὸν ἐριούχον.
(6) Πτερυγία, τὰ δύο ἄκρα τοῦ σαγιά, ἅτινα φέρονται ἀνυψωμένον πρὸς τὰ ὄπισθεν, ἵνα φανῶσι τὰ ἐρυθρὰ κεντήματα, ἅτινα εἶνε ἀπὸ τὴν ἀνάποδῃ ἐπιτῆδες.
(7) Τὸ μεταξὺ τῶν κεντημάτων ἀκέντιστον.
(8) Ἠγεμὸν λέξις σλαβικῆ, παρχμείνασα καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος. Τουρκιστὶ σημαίνει διοικητής.
(9) Οἰκονόμου, τίτλος ἐβραίων.
(10) Τόσον τὸ ἄσμα τοῦτο εἶνε ἀρεστηκυίας ἐποχῆς, ὥστε ἡ λέξις βάλσαμο, ἧτις ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ εἶνε ὄλως ἀγνωστὸς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Καραγκουνιάς.
(11) Πηγαινῶ, ἰδῶ.

βλημένη καὶ ἐστεφανωμένη, παριστώσα συμβολικῶς, ὑποθέτω, τὴν Ἀνοιξιν.

Ὁ Μάιος παρ' ἡμῖν θεωρεῖται, ἀγνοῶ διατί, μὴν τῶν ὄνων, ἵππων καὶ ἡμιόνων, τὴν δὲ πρωτομαγιάν ἰδίως στολιζονται δι' ἀνθέων ὑπὸ τῶν ὀνηλατῶν καὶ καραγωγέων τὰ ζῆα ταῦτα ἰδίως τὰ ὑπομονητικὰ καὶ δυστυχῆ ἐκεῖνα ζῆα, οἱ ὄνοι, πάσχουσι πλεῖστα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, προπηλακίζόμενα καὶ πολλάκις δερρόμενα. Ὁ Μάιος θεωρεῖται καὶ ὡς ἀκαστάλληλος μὴν πρὸς τέλει γάμων, ὅσοι δὲ ἐξ ἀνάγκης τοὺς γάμους των τελοῦσι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον λέγεται ὅτι «δὲν προκόβουν» (:). Ἡ αὐτὴ ἰδέα ἐπικρατεῖ παρὰ πολλοὺς καὶ περὶ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου (διότι «τοὺς τρυγᾷ καὶ τοὺς θερίζει»).

Τοιαύτη περίπου ἡ πρωτομαγιά ἐν Κερκύρᾳ ἰδοῦ δὲ καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ἀδόμιμον ἄσμα :

Μπρὲ μπῆκε ὁ Μάιος, μπρὲ μπῆκε ὁ Μάιος, μπρὲ μπῆκε
[ὁ Μάιος ὁ μῆνας,

Ὁ Μάιος μετὰ τριαντάφυλλα κι' ὁ Ἀπρίλις μετὰ ῥόδα,
Ἀπρίλη, Ἀπρίλη ἐφόρεσε, Μάι μου κανακάρη!

Ποῦ ὄλον τὸν κόσμο ἐγνώρισες μ' ἀνθή καὶ μετὰ λουλούδια.
Μπρὲ μίλησέ μου λυγερή, μπρὲ μίλησέ μου, κόρη!

Νὰ πάω νὰ δώσω τὸ φιλί πρὶν βρέξῃ, πρὶν χιονισθῇ.
Πρὶν κατεβάσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ σύρουν τὰ ποτάμια.

Ἄνοιξε τὸ πουργάκι σου τὸ μαργαριταρένιο,
Καὶ βάλε τὸ χεράκι σου, σὺν τόχεις μαθημένο.

Ἄν ἔχῃς λεπτὰ δὲ μου τα, ἄν ἔχῃς καὶ καμπιὰλες (1)
Ἄν ἔχῃς καὶ καλὸ κρασί νὰ πῶν παληκαράδες.

Πελλὰ εἶπαμε τ' ἀπέντη μας νὰ ποῦμε τῆς κυρᾶς μας.
Κυρά μου, σὺν τὰ λούζεσαι καὶ πᾶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν,

Ὅλ' οἱ ἄγγελοι σὲ καρτεροῦν ν' ἀκούσης λειτουργίαν.
Κυρᾶ ἀργυρῆ, κυρᾶ χρυσῆ, κυρᾶ μαλαματένια,

Ποῦ σὲ χτενίζει ὁ Ἐρωτὰς μετὰ τὰ χρυσὰ τὰ χτένια,
Μὲ τὰ χρυσᾶ, μετὰ τ' ἀργυρᾶ μετὰ τὰ μαλαματένια!

Καὶ ἑστῶν παιδιῶν τῆς χαρᾶς κουφέτα νὰ μοιράσῃς.
Ὅχι κουφέτα μοναχὰ ἀλλὰ καὶ λεφτοκάρυα,

Καὶ κουφέτα μετὰ γλυκὸ κρασί νὰ πῶν τὰ παληκάρια.
Ἐδῶ ποῦ τραγουδήσαμε καὶ τώρα καὶ τοῦ χρόνου

Καὶ τὴν ἡμέραν τῆς Λαμπρᾶς μετὰ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη»!
ΣΥΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Τὸ δακτυλίδι τοῦ ἀρραβῶνος

Ἀρραβωνίζομαι· εἰς τὸ χερί
Χρυσὸ μου βάζουν δακτυλίδι,
Δὲν εἶμαι μόνος, νῦρα ταῖρι,
Σύντροφο ὁδῶ εἰς τὸ ταξίδι.

Εἶχα φτερά· μ' αὐτὰ πετοῦσα
Στ' ἀστέρια ἀπάνου, εἰς τὰ νῆα κάμου,
Μία κόρη, μία μαυροματοῦσα,
Μ' ἐκεῖνο δένει τὰ φτερά μου.

Κ' ἐκεῖ ποῦ παίρνει καὶ τὰ δένει
Καὶ μετὰ κτυπάει ντροπαλῆ
Καὶ μου γελά χαριτωμένῃ,
Μὲ τέτοια γλῶσσα μου μιλεῖ:

Ἄφησε τὰ νῆα καὶ τ' ἀστέρια,
Κι' ἀκούμπησε εἰς ἐμὲ καὶ στάσου,
Δόσε εἰς τὰ χέρια μου τὰ χέρια,
Καὶ εἰς τὰ φιλιὰ μου τὰ φιλιὰ σου.

(1) Cambiale ἐλέγετο ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας ἰταλιστὶ τὸ χαρτονομίσμα.

Γύρε δὲ μιὰ πιστὴ ἀγκαλιά,
Κράτει τὰ μάτια σου κλεισμένα,
Κ' ἐγὼ δὲ φέρνω εἰς τὴ φωλιά,
Ἐστὶ αὐτὴ ποῦ ἐτοίμασα γιὰ σένα.

Σὲ μέλισσα δουλευτική,
Σὲ μέλισσα μὲς εἰς τὴν κυψέλην,
Συμάζωξα, φυλάττω ἐκεῖ
Γιὰ σὲ τὸ πιὸ καθάριον μέλι.

Κι' ὁ τι ζητοῦδες ἀπ' τὴ κτίσι,
Ἀπ' τὴν ἀγάπην ὄλου τοῦ κόσμου
Γιὰ σὲ ἐκεῖ μέλα τὰχει κλεισθῆ
Ἡ δύναμις τοῦ ἐρωτὸς μου.

Γλυκειὰ φωλιά ποῦ δὲν τὴ φτάνει
Τοῦ κόσμου ἢ ζάλν' κ' ἢ βοῦ!
Μέλα εἰς αὐτὴ βροῖκει λιμάνι
Ἡ θαλασσόδαρτη ζωὴ.

Ποῖα εἶν' ἡ ζωὴ; Μὴν εἶνε ἡ πλάσι,
Μὴν εἶνε τ' οὐρανοῦ τὰ πλάτια,
Τὰ πέλαγα, ἢ στεριαις, τὰ δάση,
Κ' ἢ ἀρχονταῖς καὶ τὰ παλάτια;

Μὴν εἶνε ἡ λύσσα τοῦ πολέμου,
Ὁ πλοῦτος μετὰ τὰ χρήματά του,
Ἡ δόξα, ἢ φήμη; Ποῦ, καλέ μου,
Ποῦ βροῖκεται ἡ ζωὴ μετὰ κάτου;

Ποῦ κι' ὡς τὰ τώρα κι' ἀπὸ πρῶτα
Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοὺς αἰῶνας
Ὅλ' ἡ ζωὴ—ἐμένα ῥῶτα—
Εἶνε ὁ μικρὸς περιστριῶνας!

Κι' ὅποιος τὴν ταπεινὴν τοῦ χάρι
Γιὰ τὰ μεγάλα τὴν ξεχάσῃ,
Ὅταν ἡ κούρασι τὸν πάσῃ,
Ποῦ θαῶρη γιὰ νὰ ξεποστᾶσῃ;

Ποῦ θαῶρη; πουθενά! καὶ ξένῃ
Θὰ ἰδῇ τριγῶρω του τὴν κτίσι
Καὶ τὴν κατάρα του θ' ἀφήσῃ
Σὲ τέτοια ζωὴ ψευτισμένῃ.

Τῆς γῆς, τὰ μεγαλεῖα τὰ εἶδα,
Τὴ δίψα ἀνάδου νηλογορῆ,
Τὴ σδύνη ἀγάπης μαῖφρανίδα.
Καλότυχος ποῦ θὰ τὴ ὄρῃ!

Ἡ εὐτυχία χαμογελαῖ
Σὲ δύο κρυμμένα περιστέρια.
Μὴ τὴν ζητῆς ποῦ ψηλὰ
Στὰ μυστικὰ καὶ ξένα ἀστέρια.

Κι' ἀγάπα πιὸ πολὺ ἀπ' τὴ χάρι
Τοῦ μακρυσμένου ἀποσπεριτῆ
Τὸ βραδυνὸ μας τὸ λυχνάρι
Ποῦ θὰ μᾶς φέγγῃ μετὰ εἰς τὸ σπῆτι.

Εἶχα φτερά, μ' αὐτὰ πετοῦσα
Μὲς εἰς τὴν ἀπέραντη οἰκουμένῃ,
Μία κόρη, μία μαυροματοῦσα
Τ' ἀνήσυχά φτερά μου δένει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

*Ἔθνος Πυγμαίων. Μία τῶν περιεργωτάτων ἀνακαλύψεων τοῦ Στάνλεϋ ἐν Ἀφρικῇ εἶνε ἡ εὑρεσις ἔθνους πυγμαίων, οἰκοῦντος εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐπίσης ἀνακαλυφθέν ἀπέραντον δάσος Ἀρουνίμι, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἔμβασθον ὑπολογίζει εἰς 250,000 τετραγωνικῶν μιλίων. Τοὺς νάνους τοὺτους ἐξήτασε μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας ὁ Στάνλεϋ, διότι τινὲς ἐξ αὐτῶν παρέμειναν ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἡμίση μῆνας ἐν τῷ τόπῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ κατηλιζέτο, καὶ προθύμως παρεῖχον ἑαυτοὺς πρὸς ἐξέτασιν. Καθ' ἃ δὲ ἀνεκοίνωσαν εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς ἐφημερίδος *Βελγικῆς Ἀρεξαρησιαί* συμπεραίνει ὅτι οἰκοῦσι τὴν χώραν ἐκείνην ἀπὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων. Κυριώτατον δὲ τῆς ἀρχαιότητος τῶν γνῶρισμα εἶνε ὁ εὐγενὴς καὶ υπέρψανος χαρακτήρ αὐτῶν. Καίπερ σποράδην οἰκοῦντες ἐν εὐρυτάτῃ χωρᾷ, ὅμως συνδέονται πρὸς ἀλλήλους διὰ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ὀργανώσεως, μαρτυροῦστές οὐ μόνον τὴν ἐνότητά τῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ καὶ παραδόσεις αὐτόχρημα ἀριστοκρατικῆς Κυβερνήσεως δ' ὑπὸ βασιλείας, χαριτωμένου γυναικαρίου, νοήμονος καὶ ἀβροῦ· αὐτὴ δὲ ἡ βασίλισσα, λέγει ὁ Στάνλεϋ, κατέπεισε τοὺς ὑπηκόους τῆς νὰ μὴ δυσπιστῶσι πρὸς ἡμᾶς· τὸ περίεργον ὅμως εἶνε ὅτι δυσπιστως εἶχον καὶ ἐχθρικῶς οὐχὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς λευκοὺς, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τοὺς συνοδοὺς ἡμῶν Ἀφρικανούς, ἐφρόνεσαν δὲ διὰ τῶν φαρμακερῶν βελῶν τῶν εἰκοσι καὶ ἑνα Ζανζιβαρίας, τοὺς ὁποίους κατ' ἀποσπάσματα εἶχον ἀποστείλῃ μετὰ διατάγᾳς μου εἰς τὴν παρὰ τὰς λίμνας σταθεμύσαν ὀπισθοφυλακίαν καὶ τοῦτο πρὸ πάντων μετ' ἠνάγκασε νὰ ἐπιταχύνω τὴν ἐπάνοδόν μου.

— Καὶ δὲν ἐσυλλογίσθητε, ἠρώτησεν ὁ Βέλγος δημοσιογράφος, νὰ φέρετε μαζί σας κανένα ἀπὸ τοὺς Λιλιπουτέιους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δίδουσι σάρκα καὶ ζωὴν εἰς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας τοῦ Στέρν; (γράφει Σουίφτ).

— Βέβαια τὸ ἐσυλλογίσθη. Ἀλλὰ δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ ἐγκλιματισθῶσιν εἰς ξηρὸς τόπους. Εὐθὺς ὡς κατέλιπον τὴν ὑγρὰν χώραν τῶν δασῶν ἐνόησαν βαρέως ἐκ περετῶν. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν κατέρωθε νὰ διαπεριωθῆ μετρί τῆς παραλίης. Ἡ βασίλισσα, ἥτις πολλὴν εἶχεν ἐπιθυμίαν νὰ μᾶς ἀκολουθῆσῃ μετρί τῆς θαυμασίας πατρίδος τῶν λευκῶν, περὶ τῆς ὁποίας συχνάκις τῆς ἐκάμονε λόγον διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν μεγάλην τῆς περιέργειαν, προσεβλήθη ὑπὸ τῆς νόσου πολὺ προτοῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ πέρας τοῦ δάσους, οὕτω δὲ ἤθου γῆθη νὰ ἐπανεβῆ ἐγκλιματῶν εἰς τὰ ἴδια. Σημειώσω

ὅτι ἡ βασίλισσά των αὐτῆ φέρει ἐπαχῆς τὸ μέγα ἀξίωμα τῆς εἶνε πανούργος ἄμα καὶ ἀγαθὴ, πονηρὰ καὶ μελιχρῆ· αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες αὐτῆς εἶνε χυτοί, ἀληθῶς θαυμασίοι, διὰ τὴν κομψότητά δὲ καὶ τὴν λεπτότητα αὐτῶν θὰ τὴν ἐφθόνει καὶ ἡ ὀρειοτάτη Κινέζα! Τὸ σῶμά τῆς ὡς καὶ ὄλων τῶν ὑψηλῶν τῆς, εἶνε σύμμετρον, τὸ δὲ χρῶμα τοῦ δέρματος ἐλαιόχρουν. Ἡ δὲ στολὴ τῆς... ὡ αὐτῆ, καθὼς ἐν γένει ἡ ἐνδομοσία ὄλων ἐκείνων τῶν ναννοφυῶν ἀνθρωπίσκων, εἶνε ἀρκετὰ παρημελημένη. Ἀλλ' ἡ φύσις, χάριν εὐσηχησύνης βέβαια, ἐπρονόησε καὶ ἐκάλυψε τὰ σωματιδιὰ των με γνούδιον, ἀπαράλλακτον μετὰ πτίλον τῶν πτηνῶν, τὸ ὁποῖον οὐτε εἰς τὴν ὄψιν οὐτε εἰς τὴν ἀρῆν εἶνε δυσάρεστον, καὶ τὸ ὁποῖον... πληροῖ πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς εὐπρεπείας. Ἀδιαφιλονέκητον τεκμήριον πολιτισμοῦ εἶνε καὶ ἡ τέχνη, μετ' ἧς οἱ πυγμαῖοι ἐκείνοι κατασκευάζουσι τὰ δίκτυα πρὸς θήραν, καθὼς καὶ τὰ ἐξ ἐσφυρηλατημένου σιδήρου βέλη, τῶν ὁποίων πικρὰν πείραν ἔλαβον οἱ Ζανζιβαρίας μας. Ἀναμφιβόλως δὲ θὰ εἶχε προοδεύσῃ παρ' αὐτοῖς καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἂν μὴ ἐπῆρκεν πληρέστατα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ νομαδικοῦ τῶν βίου αἰ ἐκ χόρτων καὶ φυλλωμάτων ἀπλούστατα καλύβια των, φωλαὶ πτηνῶν αὐτόχρημα. Καλαθοποιοὶ ὅμως καὶ ὑφάνται καὶ χαλκῆς οὐδαμοῦ ὑπάρχουσιν ἐφ' αὐτοῖς αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν φιλοκαλίαν ἔχουσι δὲ καὶ ἐργαλεῖα ἴδια, φυστήρια καὶ σφύρας καὶ ἀκμονας, ἀνάλογα πρὸς τὸ ἀνάστημά των· τὰ δὲ ποικίλα τῶν βελῶν των εἶνε θαυμασιώτατα. Ἄλλο δὲ μέγιστον τεκμήριον τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, εἶνε τὰ χρηστὰ ἦθη των, καὶ κατὰ τοῦτο διακρίνονται ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους Ἀφρικανούς, τοὺς ἔχοντας κανονικὸν τὸ ἀνάστημα· διότι πανταχοῦ, καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ συνοδείᾳ ἡμῶν, παρετήρησα μέγιστον ἔκλεισιν ἡθῶν.

Ὁ Στάνλεϋ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς βελγικῆς ἐφημερίδος συνομιλίᾳ, παρετήρησεν ὅτι τὸ ἔθνος τῶν Πυγμαίων, ὅπερ εἶδεν, εἶνε αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπερ ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος. Καὶ ὁ μὲν Ἡρόδοτος οὐδαμοῦ ἀναφέρει ἔθνος Πυγμαίων· ἀλλ' ἔκπαλαι οἱ Ἕλληνες ἐγίνωσκον τὴν ὑπαρξίν ναννοφυῶν ἐθνῶν, αὐτὸς δ' ὁ Ὀμηρὸς μυθολογεῖ ὅτι οἱ Πυγμαῖοι οἰκοῦσιν εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου παρὰ τὰς ῥοὰς τοῦ περιβάλλοντος τὴν Γῆν Ὀκεανοῦ. Σχεδὸν ἀκριβῶς εἰς τὴν χώραν ὅπου εὑρετοὺς νάνους ὁ Στάνλεϋ, βεβαίως ὁ Ἀριστοτέλης (ἐν τῷ περὶ Ζῶων ἱστορίας Η', 12) ὅτι οἰκοῦσιν οἱ Πυγμαῖοι «εἰς τὰ ἔλη τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου, ὅθεν ὁ Νεῖλος ῥεῖ» ἀνασκευάζων δὲ τοὺς θεωροῦντας μυθεύματα τὰ περὶ Πυγμαίων ὁ μέγας φυσιοδίφης προσθέτει: «οὐ γὰρ ἐστὶ τοῦτο μῦθος, ἀλλ' ἐστὶ κατὰ τὴν ἀλήθειαν γένος μικρὸν μὲν, ὡς περὶ λέγεται, καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι, τραγλοδύται δ' εἰσι τὸν βίον.» Ὅθεν καὶ αὐτῇ τῇ οἰκῆσι τῶν Πυγμαίων εἰς τόπους ἐλώδεις δὲν ἦτο ἀγνωστός εἰς τοὺς ἀρχαίους, τὰ δὲ περὶ τοῦ τραγλοδοτικῶν βίου αὐτῶν παραδιδόμενα δὲν εἶνε ἀσυμπίθαστα πρὸς τὰ μαρτυρούμενα ὑπὸ τοῦ Στάνλεϋ περὶ τῆς διαίτης αὐτῶν ἐντὸς ἐντελῶν χαρτοπλέκτων καλυθῶν.

Παράδοχος διαθήκη Κατὰ τὴν ἐπισκευὴν παλαιᾶς ἐλασιογραφικῆς εἰκόνας ἐν Κοβούργῳ ἀφαίρεθέντος τοῦ πλασίου εὐρέθῃ ἐσφηνωμένον τεμάχιον χάρου περιέχον τὰ ἐξῆς: «Καλότυχος σὺ ὁ ὁποῖός εὑρες τὸ παρὸν χαρτίον ἄκουσε καὶ πιστεύσε. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ ἔχω κρυμμένα 4,000 τάλληρα ἀργυρᾶ. Εὐρίσκοντα ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὄροφν.» Ἐκ τούτων τὰ ἡμίση δὲς εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ ἄλλα κράτησέ τα σὺ, καὶ κατορρί-

ζικα. 'Αλέξανδρος φόν Ρότενεκ. 'Εγγραφή ἐν Κοβούργω κατὰ τὸ ἔτος 1752». Ποία εἶνε ἡ οἰκία καὶ ποῖον τὸ δωμάτιον; Εἶνε πραγματικὴ ἢ διαθῆκη ἢ ἐγγραφή χάριν παιδείας; Κανείς δὲν ἤξευρε.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Dans ma nuit* ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Παρισίοις τόμος ποιημάτων γραφέντων ὑπὸ τυφλῆς ποιητρίας τῆς κυρίας Γαλερόν δὲ Καλόν. Τὸν πρόλογον τοῦ τόμου τούτου ἔγραψεν ἡ βασιλισσα τῆς Ῥουμανίας. Οἱ στίχοι τῆς ἀομιάτου ποιητρίας κρίνονται μετὰ πολλῆς συμπαθείας ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ τύπου. Ὅχι μόνον χάριτος δὲν στεροῦνται καὶ λεπτοῦ αἰσθηματος, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς μαρτυροῦσι παρατηρητικότητά ἐκπλήττουσαν τὸν ἀναλογιζόμενον ὅτι τυφλὴ εἶνε ἡ γράψασα.

Ἐπιστημονικά. Ὁ "Αἰφελ μετὰ τοῦ "Εδισον ἐπρότειναν ν' ἀνιδρῶσαι κατὰ τὴν ἐν Χικάγο διεθνή ἔκθεσιν πύργον ὅμοιον πρὸς τὸν ἐν τῷ παρισινῷ Πεδίῳ τοῦ Μαρτίου ἀλλ' ὕψους 500 ποδῶν. Ὁ πύργος θὰ φωτίζεται δι' ἐνὸς ἑκατομμυρίου πολυχρῶμων ἡλεκτρικῶν λαμπτήρων.

Θεατρικά. Ὁ Φραγκίσκος Σουπέ ἐώρτασε κατ' αὐτὰς τὴν ἐβδομηχονταετηρίδα του. Ὁ καθ' ἄπασαν τὴν ὑψηλίαν γνωστός καὶ προσφιλὴς μουσουργὸς ἐγεννήθη ἐν Σπαλάτῳ τῆς Δαλματίας, ἀπὸ πεντηχονταετίας δὲ ζῆ ἀποκατεστημένος ἐν Βιέννῃ. Ἐν ἀρχῇ ἐππούδασε ἰατρικὴν, παρέργως δὲ ἡχολεῖτο περὶ τὴν μουσικὴν καὶ συνέθετε ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Ἀλλὰ βραδύτερον ἐπεδόθη ὀριστικῶς εἰς τὴν σύνθεσιν μελοδραμάτων, ὧν πλείστα ἔτυχον παγκοσμίου φήμης, ὡς ἡ «Βραία Γαλάτεια» ἢ «Φατινίτσα» ἢ «Βοκκίσιος» ἢ «Δόννια Χουανίττα».

— Ἡ Σάρρα Βερνάρ ἀπέρχεται προσεχῶς εἰς Περσίαν, Ἰνδίας, Αὐστράλιαν καὶ Ἀμερικὴν.

Μουσική. Εὐρέθησαν ἐσχάτως ἐν Μάντσεστερ ἀποθηκωμένα εἰς τὰ ὑπόγειά ἐνὸς βιβλιοπωλείου πολλὰ παλαιὰ μουσικὰ χειρόγραφα ἀνάξια λόγου, μετὰ δ' αὐτῶν καὶ τινὰ ἀντίγραφα συνθέσεων τοῦ Μότσαρτ, καὶ μάλιστα δύο ἐκ τῶν παιδικῶν αὐτοῦ ἔργων. Ἀλλ' εὐρέθη καὶ αὐτόγραφον τοῦ Μότσαρτ περιέχον μέρος τοῦ μελοδράματος «Μιθριδάτου» γραφέντος ἐν Μιλάνῳ κατὰ τὸ ἔτος 1770.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Εἰς τοὺς σιδηροδρόμους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν συνέδησαν κατὰ τὸν παρελθόντα ἰανουάριον 76 συγκρούσεις, 89 ἐκτροχιάσεις καὶ 6 ἄλλα δυστυχήματα. Ἐκ τούτων ἐφρονεύθησαν 67 ἄνθρωποι καὶ ἐπληρώθησαν 227.

— Ἐκθεσις γάτων θὰ γείνη προσεχῶς ἐν Ἀμστερλοδάμῳ.

— Ἐν Κοπεγχάγῃ ἀπέθανεν ἐσχάτως ἄνθρωπός τις ἐκ Νορβηγίας ἐλθὼν καὶ ἀποκατασταθεὶς πρὸ 7 ἐτῶν ἐκεῖ. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἔζη ἐντελῶς μόνος μὴ συνάψας σχέσιν μετ' ἄλλων οὐδ' ἀποσεύνας πρὸς τινὰ τὸν λόγον ἄνευ ἐκτάκτου ἀνάγκης. Κατόψεαι μικρὸν δωμάτιον, ἄνευ τινος ἐπιπέλου, εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς εἰσῆλθε ζῶντος αὐτοῦ. Ἐζῆ ὡς ὁ τελευταῖος ἐπαίτης καὶ ἐπιστοποιήθη ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὅτι ἀπέθανεν ἀπὸ πείνας. . . . Καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του ἀφίνει 500 χιλιάδας κορώνας διὰ νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του βέβαια!

— Ἐν Εὐρώπῃ κατασκευάζονται καθ' ἡμέραν 86 ἑκατομμύρια καρφιδῶν. Τούτων 56 ἑκατομ. παράγει ἡ Ἀγγλία, 20 ἑκατομ. ἡ Γαλλία καὶ 10 ἡ Γερμανία.

— Ὁ διάστημα νηστευτῆς Μερλάτης ὑποβλήθει εἰς

πολυήμερον νηστείαν ἀπέθανε τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν, ἐνῶ ἄλλοτε ἐπέζησεν νηστεύσας πενήτηντα ὄλας ἡμέρας. Τοῦτο ἐγείρει νῦν ὑπονοίας ὅτι ἢ τότε νηστεία του δὲν ἦτο πραγματικὴ.

— Εἰς Ἐδγερτον τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐξελέχθη δὴμαρχος. . . γυνή. Φαίνεται δὲ ὅτι ἀληθῆς γυναικοκρατία ὑπάρχει ἐκεῖ διότι τὰς θέσεις δημοτικῶν συμβούλων, ἀστυνόμου καὶ δικαστοῦ κατέχουσιν ἤδη γυναῖκες.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Φαιδρὸν ἄσμα. Ἡ εἰκὼν αὐτῆ τοῦ ἰταλοῦ ζωγράφου Βόλπε παριστᾷ σκηνὴν ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας. Πτωχὸς γέρον φάλλει φαιδρῶς συνοδεύων διὰ κιβήρας τὸ ἄσμα του, ὅπως καταστήσῃ ἤττον μελαγχολικὰς τὰς ὥρας τῆς ἐν ἀναρρώσει διατελούσης νεάνιδος, ἧτις εἶνε κόρη του ἢ ἐγγονή του. Πόσον χαρίεσσα καὶ συγκινοῦσα εἶνε ἡ σκηνὴ ἐν τῇ λιτότητι μεθ' ἧς ἀπεικόνισεν αὐτὴν ὁ καλλιτέχνης! Πόσον ἐκφραστικαὶ αἱ μορφαὶ τοῦ γέροντος, τῆς νεάνιδος καὶ τῆς ἄλλης παιδίσκης ἧτις φαίνεται παρέκει ἄκρωμένη! Ἀπὸ τῆς ὅλης εἰκότος ἀντιλαλεῖται γλυκὺ τι καὶ παρήγορον ὅπως τὸ ἄσμα τοῦ φιλοστόργου πρεσβύτου.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Μετεωρολογικά. — Κλείσας τὸ παράθυρο καὶ κάνει κρῖσ ξῶ. — Καὶ σὰν τὸ κλείσω τάχα θὰ κάνῃ ξέστη. . . ξῶ;

Ἡ καλλιτέρα σύστασις. — Πᾶμε νὰ σὲ κεράσω ἕνα κρασί 'ς τὴν ταβέρνα ἐδῶ. — Ἐχει καλὸ κρασί; — Καὶ βωτῆς; δὲν βλέπεις τί κοκκινάδα ἔχει ἡ μύτη τοῦ ταβερνιάρη;

Ἐἴκοτος ἀντικατάστασις. Ἐν τῷ θεάτρῳ παριστάνεται ὁ Ῥιχάρδος Γ' τοῦ Σαϊκσπέρου. Καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὸς ἀναφωνεῖ ἐπὶ σκηνῆς τὸ περιλάλητον: « — Ἐνα ἵππον! Τὸ βασιλείον μου δι' ἕνα ἵππον! » ἐκ τοῦ ὑπερώου μία φωνὴ ἀκούεται: — Σὲ περᾶζει ἂν εἶνε καὶ γάιδαρος; Καὶ ὁ ἠθοποιὸς ἐτοιμῶς στρέφων τὴν κεφαλὴν: — Ἄς εἶνε καὶ γάιδαρος; ἔλα νὰ σὲ καθάλικέψω!

Τὰ πρωτεῖα. Μεταξὺ γερωντοκόρης καὶ νέου. Ἡ γερωντοκόρη: — Καὶ δὲν ἔχετε σκοπὸν νὰ πανδρευθῆτέ ποτε; Ὁ νέος: — Σᾶς παρακαλῶ. . . ὕστερα ἀπὸ σᾶς.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ πνεῦμα ἐδόθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ μεταμυιάζωσι τὴν μωρίαν των.

*

Ὀλιγώτεροι ἀπὸ τοὺς συμπονούντας τοὺς δυστυχεῖς εἶνε οἱ μὴ φρονούντες τοὺς εὐτυχεῖς.

*

Ὅσοι ὁμιλοῦν δυνατὰ εὐρίσκουν πάντοτε ἀκροατάς, οἱ ὁποῖοι καὶ τοὺς ἀκούουν καὶ τοὺς πιστεύουν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὰ δερμάτινα χειρόκτια καθαρίζονται ὡς ἑξῆς: Τὰ ἀπλώνετε ἐπάνω εἰς προσόψιον, μὲ μίαν δὲ ἄκραν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν βρέχετε εἰς γάλακιν ὕδρον καὶ ἀλείψετε διὰ κοινοῦ σάπωνος, καθαρίζετε αὐτὰ τρίβοντες ἐλαφρῶς. Τοῦτο ἐν ἀνάγκῃ ἐπαναλαμβάνετε δις. Τὰ χειρόκτια ἀπὸ στεγνωθῶσιν ἀνακτώσι τὸ πρῶτον χροῖά των, πλὴν τῶν λευκῶν, ἀτινα κίτρινίζου ὀλίγον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου καθαρίζονται μόνον τὰ στιλπνὰ χειρόκτια

X'